

Industriemonitor

Jaargang 5 – december 2001

Verklaring der tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
x	= geheim
—	= nihil
—	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	= het getal is minder dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2000-2001	= 2000 tot en met 2001
2000/2001	= het gemiddelde over de jaren 2000 tot en met 2001
2000/'01	= oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz. beginnend in 2000 en eindigend in 2001
1990/'91–2000/'01	= boekjaar enz. 1990/'91 tot en met 2000/'01

In geval van afronding kan het voorkomen dat de totalen niet geheel overeenstemmen met de som der opgetelde getallen. Verbeterde cijfers in staten en tabellen zijn niet als zodanig gekenmerkt.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Drs. R.L. Vellekoop
Prinses Beatrixlaan 428
2273 XZ Voorburg

Druk

Centraal Bureau voor de Statistiek
Facilitair Bedrijf

Inlichtingen

Tel. (045) 570 70 70
Fax (045) 570 62 68
E-mail: Infoservice@cbs.nl

Bestellingen

E-mail: verkoop@cbs.nl

Internet

www.cbs.nl

© Centraal Bureau voor de Statistiek,
Voorburg/Heerlen, 2001.
Bronvermelding is verplicht.
Verveelvoudiging voor eigen gebruik of
intern gebruik is toegestaan.

Prijzen zijn excl. administratie- en
verzendkosten.

Prijs: f 190,- / € 86,22 per jaar
(11 nummers)

Losse nummers f 26,- / € 11,80

Kengetal: K-2

ISSN 1384 - 6965

Centraal Bureau voor de Statistiek

Inhoud

Industrie totaal

Nederland en de Industrie 5

Industrie per branche

Voedings- en genotmiddelenindustrie 9
Textiel-, kleding- en lederindustrie 13
Papier- en grafische Industrie 17
Aardolie-, chemische, rubber- en kunststofindustrie 21
Metaal-, elektronische en transportmiddelenindustrie 25
Hout-, bouwmaterialen- en overige Industrie 29

Gepubliceerde artikelen 32

Gepubliceerde producttabellen 33

Informatieservice 34

Alfabetische begrippenlijst 35

Andere CBS-publicaties 38

Nederland en de industrie

De economische groei is sterk gedaald. De kwartaal-op-kwartaal-groei is zelfs licht negatief. In de industrie dalen de omzet en het productievolume in september. Doordat de orderpositie in oktober stabiliseert, neemt ook het producentenvertrouwen nauwelijks verder af na de sterke daling in september. Toch zijn de ondernemers niet optimistisch gestemd: ze verwachten een verdere afname van de bedrijvigheid in de komende maanden.

Economische groei daalt sterk

In het derde kwartaal van 2001 is de economische groei (=volumetoename van het bruto binnenlands product) uitgekomen op 0,4% ten opzichte van hetzelfde kwartaal van vorig jaar. Dit is de laagste groei sinds begin 1993. Voor de eerste drie kwartalen samen bedraagt de groei 1,1%. In de loop van 2001 is de groei steeds verder afgenomen. Als we het volume van het bruto binnenlands product in het derde kwartaal vergelijken met het tweede kwartaal zien we zelfs een daling van 0,4%. Een dergelijk laag cijfer is sinds 1992 niet meer voorgekomen. Het derde kwartaal laat vooral een sterke teruggang in de exportgroei. Terwijl de export in 2000 nog met 9,5% groeide, bedraagt de exporttoename in het derde kwartaal nog slechts 1,5% ten opzichte van hetzelfde kwartaal van vorig jaar. Een deel van de export betreft wederuitvoer, die opnieuw sterk is gegroeid. De export van in Nederland geproduceerde goederen is echter afgenomen.

Omzet industrie neemt af

Voor het eerst sinds twee jaar is de omzet van de Nederlandse industrie gedaald. In het derde kwartaal van dit jaar is bijna 2% minder omgezet dan in hetzelfde kwartaal van vorig jaar. Vooral in september is de omzet fors lager dan in september 2000. De eerste twee kwartalen lieten nog een omzetstijging zien van 4 à 5%. In 2000 lag de omzetgroei per kwartaal echter steeds tussen 11 en 16%, vergeleken met het overeenkomstige kwartaal van het voorafgaande jaar.

In september 2001 ligt de industriële omzet bijna 7% lager dan in september vorig jaar. De binnenlandse omzet daalt met bijna 8% en de buitenlandse omzet met ruim 6%. Wel telt september dit jaar een werkdag minder. De negatieve invloed daarvan raamt het CBS op 3%. Verder zijn de afzetprijzen met gemiddeld 2% gedaald.

Productie-index lager

De industriële productie ligt in het derde kwartaal van 2001 bijna 2,5% lager dan in hetzelfde kwartaal een jaar eerder. In het tweede kwartaal stagneerde de productie, terwijl in het eerste kwartaal nog een stijging van 1,5% werd gemeten. September laat een 2,2% lagere productie zien dan september vorig jaar. Juli en augustus geven beide een daling van 2,5% te zien vergeleken met de productie in de overeenkomstige maand van 2000. De daling in

september is niet aan een specifieke branche binnen de industrie toe te wijzen. De productie loopt over de hele linie terug. De lagere productie volgt op een periode van teruglopend producentenvertrouwen in de industrie. Sinds oktober 2000 is het vertrouwen van industriële ondernemers vrijwel onafgebroken gedaald.

Dalende prijzen

Terwijl van het eerste op het tweede kwartaal van 2001 nog een prijsstijging van bijna 1,5% is gemeten, liggen de prijzen van de Nederlandse industrie-producten in het derde kwartaal bijna 2,5% lager dan in het tweede kwartaal. Vooral de prijzen van chemische en aardolieproducten zijn gedaald. Vergelijken met het derde kwartaal van vorig jaar liggen de prijzen een jaar later 0,4% lager.

Medio 2000 zette een periode van afnemende prijsstijgingen in. In 2000 lag het prijsniveau van Nederlandse industriële producten nog bijna 12% boven dat van 1999. Over de periode januari tot en met september van 2001 liggen de prijzen gemiddeld 3,6% hoger dan in dezelfde periode vorig jaar. De prijsstijging van geïmporteerde en geëxporteerde producten is sterker afgenomen dan de prijsstijging van producten voor binnenlandse afzet en verbruik. Voor de prijzen van grondstoffen en halffabrikaten die de industrie verbruikt, geldt dat deze nog sterker zijn gedaald dan die van de afzet. Het derde kwartaal laat een daling van 3% zien ten opzichte van het tweede kwartaal en een daling van ruim 2% ten opzichte van het derde kwartaal van vorig jaar.

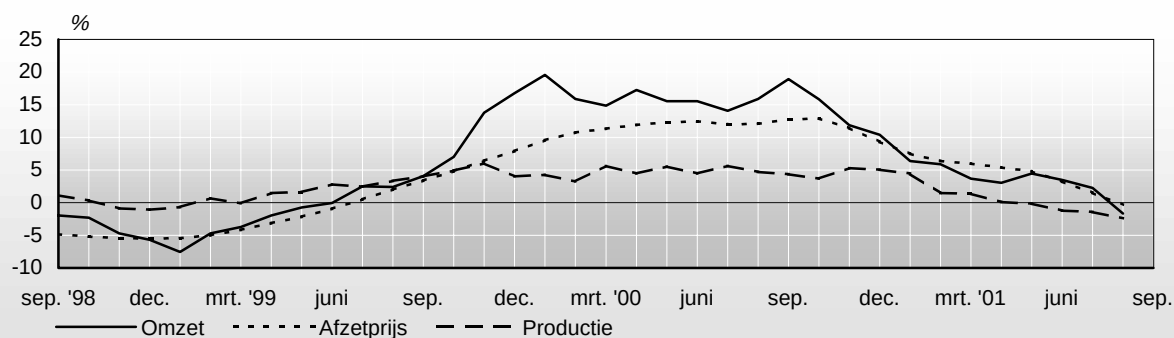
Producentenvertrouwen blijft laag

Het producentenvertrouwen, de stemmingsindicator van de ondernemers in de industrie, is in oktober nauwelijks gewijzigd. De indicator is uitgekomen op -5,2. In september liet de indicator nog een sterke afname zien. De orderontvangst ligt nagenoeg op hetzelfde niveau als in september. Voor het eerst sinds januari van dit jaar is de index van de orderpositie niet verder gedaald.

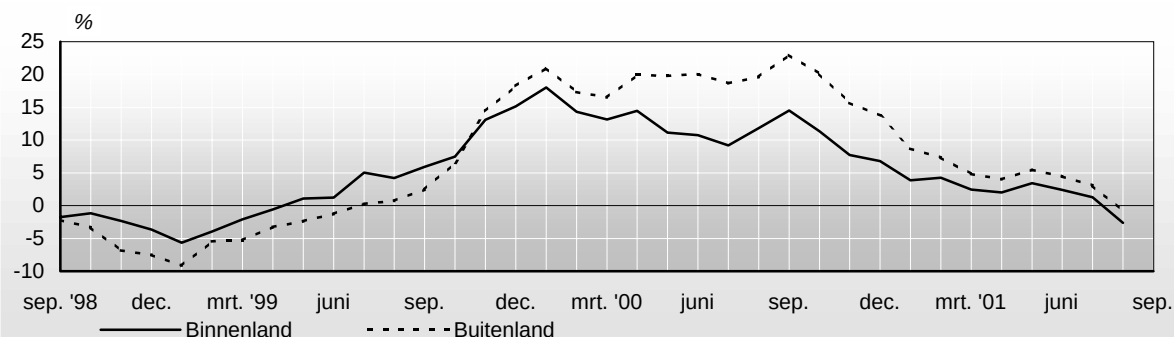
Verwachtingen

De ondernemers in de industrie verwachten voor november 2001 tot en met januari 2002 een verdere daling van de bedrijvigheid. Tevens verwachten ze stabiele verkoopprijzen.

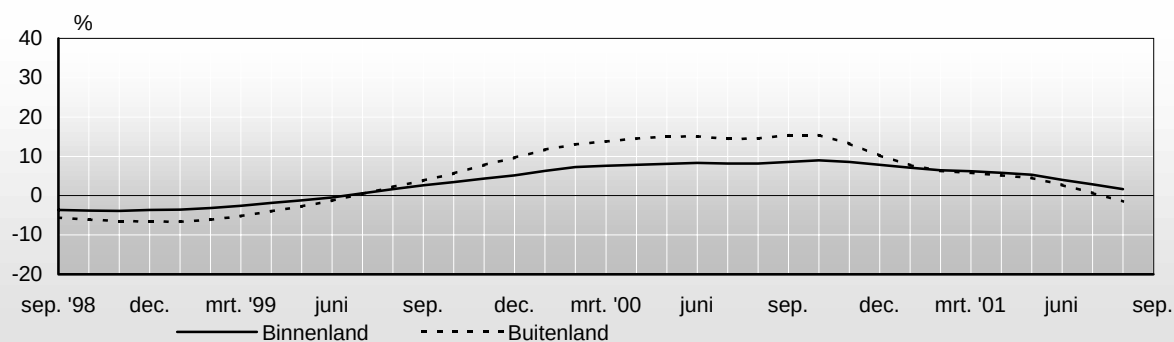
Omzet, afzetprijs en productie

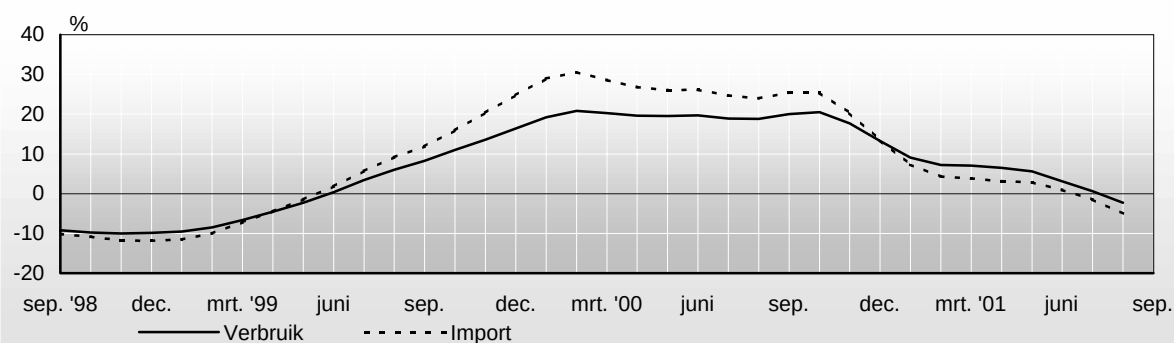
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 1.1

Kerngegevens: Nederland en de industrie

	Eenheid c.q. basis	jaar		kwartaal				maand				
		1999	2000	2000		2001		2000		2001		
				3e kw.	4e kw.	2e kw.	3e kw.	aug.	sep.	juli	aug.	sep.
1995=100												
Industrie												
Omzet (waarde)		119,1	136,3	133,9	147,8	141,5	131,3	131,2	145,1	129,9	129,0	135,0
binnenland		118,8	131,5	128,5	141,2	135,6	124,8	124,8	140,5	122,4	122,5	129,6
buitenland		119,5	140,8	138,9	154,0	147,0	137,4	137,2	149,5	137,0	135,1	140,2
Ontvangen orders (waarde)		121,3	141,1	136,9	150,8	137,9	128,1	135,8	146,7	127,1	126,3	130,8
binnenland		122,5	137,5	131,8	145,5	135,6	121,7	133,6	136,7	120,0	119,3	125,7
buitenland		120,6	143,2	139,9	153,9	139,3	131,8	137,2	152,5	131,2	130,4	133,7
Afzetprijs		102,2	114,1	115,9	118,1	118,3	115,5	115,3	117,9	115,8	115,1	115,5
binnenland		102,2	110,4	111,5	113,5	115,0	113,3	111,1	112,7	113,4	113,3	113,3
buitenland		102,3	116,5	118,7	121,1	120,4	116,9	118,1	121,4	117,3	116,3	117,0
Verbruiksprijs		102,3	121,9	124,6	128,8	125,5	121,8	124,0	128,1	122,0	122,0	121,4
import		105,7	132,0	135,5	139,5	132,4	128,5	134,6	140,3	129,5	128,8	127,3
Productie (volume gemiddelde dag)		109,2	114,3	107,6	119,8	119,3	105,0	99,7	118,5	101,9	97,2	115,9
Productie (seizoen gecorrigeerd)		109,2	114,3	114,7	116,6	114,1	112,0	114,7	114,8	111,5	112,0	112,5
Bruto toegevoegde waarde (bp, volume)		109,3	114,4	111,1	120,2	114,5	.					
Vacatures												
openstaand ²⁾	1000	23	28	25	26	25	.					
ontstaan	1000	103	114	23	27	27	.					
vervuld	1000	96	114	30	26	26	.					
Aantal bedrijven ³⁾	1000	46,2	45,4			46,1						
Uitgesproken faillissementen	1	393	428	107	111	99	149					
Aantal werkdagen	1	256	254	65	63	61	65	23	21	22	23	20
Energieverbruik	PJ	1218	1241	308	325	.	.					
1995=100												
Nederland												
Bruto binnenlands product (volume, mp)		115,8	119,8	116,4	123,7	123,6	.					
Gezinsconsumptie (volume)		117,3	121,7	119,3	125,8	125,4	.					
Bedrijfsinvesteringen (volume)		128,7	132,7	117,6	139,3	137,1	.					
Invoer van goederen en diensten (volume)		131,9	144,3	140,1	153,3	148,1	.					
Uitvoer van goederen en diensten (volume)		128,8	141,0	137,7	150,5	143,7	.					
Geregistreerde werkloosheid ⁴⁾	1000	222	187	176	189	132	176	176	181	135	141	140
Vacatures												
openstaand ²⁾	1000	158	188	169	189	202	.					
ontstaan	1000	882	945	208	237	252	.					
vervuld	1000	839	924	204	217	251	.					
Uitzenduren en uren aan derden ⁵⁾	mln uren	383,6	366,3	100,2	90,5	.	.					
Aantal bedrijven ³⁾	1000	684,4	693,6			714,6						
Uitgesproken faillissementen ⁶⁾	1	3238	3579	927	1012	1052	1126					
Energieverbruik	PJ	2978	.	648	863	.	.					
Consumentenvertrouwen	⁷⁾	14	24	25	20	0	15	26	24	-2	-5	-5
economische klimaat	⁷⁾	5	24	24	16	-25	-32	24	23	-28	-35	-33
koopbereidheid	⁷⁾	20	24	25	22	16	-4	27	25	15	15	14
Consumentenprijsindexcijfers		108,6	111,4	111,8	112,7	116,3	117,5	111,6	112,6	116,8	117,9	117,8
CBS-koersindex algemeen		777,2	939,8	961,8	934,4	824,1	731,9	967,9	964,9	785,4	762,4	648,0
Gemiddeld rendement staatsleningen	%	4,45	5,33	5,38	5,22	5,00	4,84	5,37	5,40	5,00	4,81	4,72

¹⁾ Laatst gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatst gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand

²⁾ Jaarcijfer is gemiddelde.

³⁾ Stand per 1 januari.

⁴⁾ Kwartaalcijfer, betreft middelste maand van het kwartaal.

⁵⁾ Uitzenduren volgens overeenkomst "voor de duur van de opdracht" en uren van arbeidskrachten in dienst van het uitzendbureau "voor bepaalde onbepaalde tijd".

⁶⁾ Bedrijven en instellingen.

⁷⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-).

Tabel 1.2
Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Industrie

Conjunctuuraanstek - gegevens: industrie	Eenheid	jaar		kwartaal					maand				Gemidd.
		2) 1999	2000	2000		2001			2000		2001		laatste 12 mnd.
				3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	sep.	okt.	sep.	okt.	
Producentenvertrouwen		3,0	6,7	7,8	5,8	1,8	-1,2	-2,6	8,4	7,2	-4,9	-5,2	-0,1
Orderontvangst t.o.v. vorige maand		8	7	7	2	0	-3	-5	14	11	-3	0	-2
binnenlandse markt		5	6	10	2	0	2	-1	21	10	3	0	0
buitenlandse markt		7	6	4	2	-1	-7	-8	13	11	-7	0	-5
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		5	6	4	5	2	-1	-3	13	8	5	4	1
Bezettingsgraad 3)	%	84,2	84,6	84,7	84,8	84,7	84,8	83,7					84,5
Productiebelemmeringen 3)													
geen	%	81	79	77	79	80	78	79					79
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	8	5	4	4	8	11	13					9
tekort aan arbeid	%	6	9	10	9	5	6	5					6
te geringe productiecapaciteit	%	2	3	3	3	1	2	1					2
overige belemmeringen	%	4	5	6	5	6	3	2					4
Orderpositie	4)	96,7	100,3	101,2	100,7	99,7	97,2	94,5	101,3	100,8	93,4	93,6	97,4
Beoordelingen:													
orderontvangst		-5	0	-1	-1	-6	-10	-13	-1	-2	-18	-16	-9
orderpositie totaal		-3	4	5	3	-2	-9	-11	5	4	-15	-16	-7
orderpositie buitenland		-2	8	10	6	-1	-9	-11	10	8	-13	-13	-6
productiecapaciteit		2	-2	-2	-2	1	3	7					2
voorraden gereed product		5	1	0	2	6	7	7	0	1	8	10	6
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		5	6	9	4	-3	0	-1					0
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		4	6	7	4	-4	-1	-2					-1
buiten Europese Unie		3	7	8	6	-2	-1	-4					0
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		10	17	20	8	2	-4	-5					0
bedrijvigheid komende 3 mnd		9	9	13	2	9	3	6	12	4	0	-4	4
verkoopprijs komende 3 mnd		7	15	14	18	5	-1	0	14	17	-5	-3	4
personeelssterkte komende 6 mnd		-1	3	5	2	3	5	-14					-1
toe- of afname personeelssterkte	%	-0,2	0,2	0,6	0,1	.	.	.					.

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

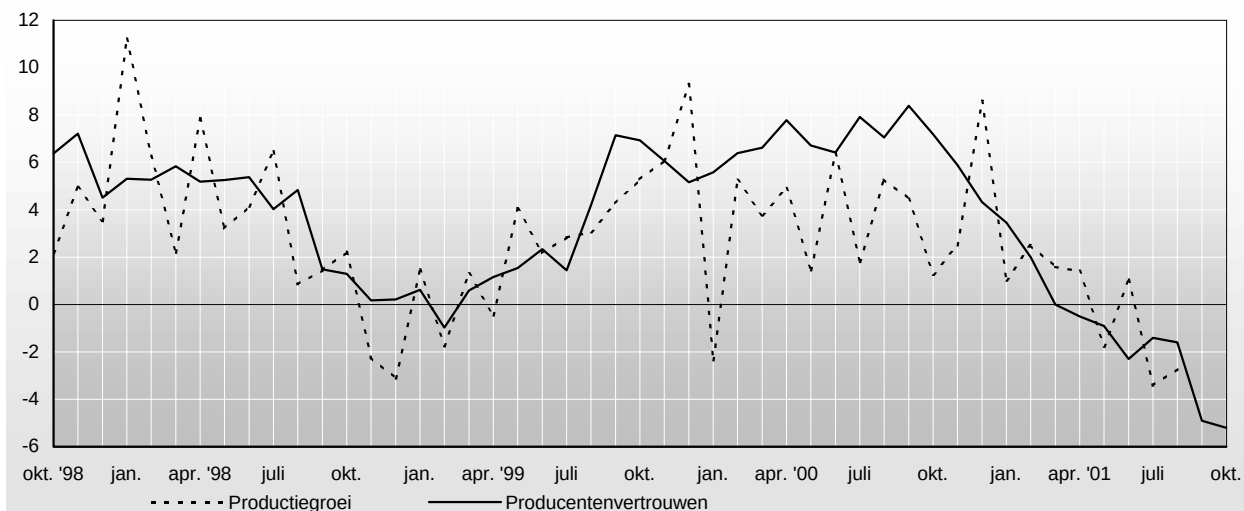
²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

⁴⁾ Indices: juni 2000 = 100.

Productiegroei en producentenvertrouwen

oktober 1997 - oktober 2001

Voedings- en genotmiddelenindustrie

De omzet in de voedings- en genotmiddelenindustrie ligt in september 2001 weliswaar 1,5% lager dan in september 2000, maar in het derde kwartaal van 2001 wordt toch een omzet gerealiseerd die bijna 4% hoger is dan in hetzelfde kwartaal van 2000. De bedrijvigheid neemt licht toe in oktober. Daarentegen blijven de verkopen in oktober stabiel en zijn de ondernemers daarover iets minder tevreden dan in september. De producenten verwachten voor november 2001 tot en met januari 2002 een stabiele bedrijvigheid en een lichte prijsstijging.

Omzet derde kwartaal stijgt

In september 2001 ligt de omzet van de voedings- en genotmiddelenindustrie 1,5% lager dan in september 2000. De ontwikkelingen op de binnenlandse en buitenlandse markt ontlopen elkaar nauwelijks. Ondanks deze afname in september ligt de omzet in het derde kwartaal van 2001 bijna 4% hoger dan in hetzelfde kwartaal van 2000. De toename is op de binnenlandse markt iets groter dan die op de buitenlandse markt.

De afzetprijs is in september 2001 ruim 5% hoger dan in september 2000. Na correctie voor dit prijseffect en het werkdageffect, resulteert voor september een afname van het volume van de gemiddelde dagomzet van ruim 1,5%.

De verbruiksprijs ligt in diezelfde maand 3,5% hoger dan in september 2000. Dat betekent dat de verbruiksprijzen voor de vierde maand op rij minder toenemen dan de afzetprijzen, waardoor de marges weer iets groter zijn geworden.

Bedrijvigheid stijgt licht in oktober

Uit de Conjunctuurtest van oktober blijkt dat de bedrijvigheid licht is toegenomen ten opzichte van die in september. Dit beeld is normaal voor de tijd van het jaar. Met name bij de diervoederindustrie en de broodfabrieken en bakkerijen stijgt de bedrijvigheid flink. In september lieten de broodfabrieken en bakkerijen nog als enige een lichte daling van de bedrijvigheid zien. In de slachterijen en vleesverwerkende industrie neemt de bedrijvigheid het sterkst af. De bedrijvigheid neemt ook af in de zuivelproductenindustrie. In deze tak van industrie trad in september nog de sterkste toename van de bedrijvigheid op.

Verkopen blijven stabiel

In oktober 2001 blijven de verkopen van de voedings- en genotmiddelenindustrie stabiel ten opzichte van september. Dit is gebruikelijk voor de tijd van het jaar. De afname van de verkopen op de buitenlandse markt wordt gecompenseerd door de toename op de binnenlandse markt.

In de verschillende delen van de branche lopen de ontwikkelingen van de verkopen nogal uiteen. In de slachterijen en de vleesverwerkende industrie doet zich een zeer forse verkoopdaling voor op de buitenlandse markt, waardoor ook de totale verkopen zeer sterk afnemen. Ook in de zuivelproductenindustrie dalen de verkopen en is de daling op de buitenlandse markt sterker dan op de binnenlandse. Daarentegen stijgen de verkopen van de diervoederindustrie zeer fors, terwijl ze voor de broodfabrieken en bakkerijen en de drank- en tabakverwerkende industrie respectievelijk fors en licht stijgen. En in de overige voedings- en genotmiddelenindustrie blijven de verkopen stabiel.

derindustrie zeer fors, terwijl ze voor de broodfabrieken en bakkerijen en de drank- en tabakverwerkende industrie respectievelijk fors en licht stijgen. En in de overige voedings- en genotmiddelenindustrie blijven de verkopen stabiel.

Ondernemers zijn iets minder tevreden

De ondernemers in de voedings- en genotmiddelenindustrie zijn in oktober iets minder tevreden met hun verkopen dan in september. Dat geldt vooral voor de producenten in de slachterijen en vleesverwerking. Hun verkopen zijn dan ook fors afgenomen. Ook in de broodfabrieken en bakkerijen, de diervoederindustrie en de drank- en tabakverwerkende industrie zijn de producenten minder tevreden. Opmerkelijk is dat de ondernemers in de zuivelproductenindustrie net zo tevreden zijn als in september. Desalniettemin zien zij hun verkopen afnemen in oktober. De producenten in de overige voedings- en genotmiddelenindustrie zijn meer tevreden met hun gestabiliseerde verkopen.

Ook over de totale en buitenlandse afzet zijn de voedings- en genotmiddelenproducenten in oktober minder te spreken dan in september. De producenten in de drank- en tabakverwerkende industrie zijn in oktober net zo ontevreden als in september. Daarentegen zijn de ondernemers in de diervoederindustrie en de broodfabrieken en bakkerijen in oktober beter te spreken over hun afzet dan in september.

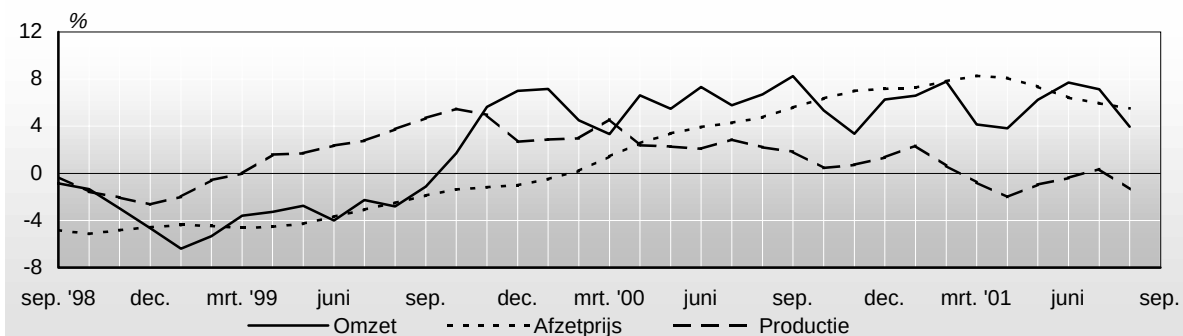
In oktober beoordelen iets meer producenten hun voorraden gereed product als te groot gelet op de te verwachten afzetontwikkeling. Dat geldt in het bijzonder voor de producenten in de slachterijen en vleesverwerkende industrie en de zuivelproductenindustrie.

Verwachtingen

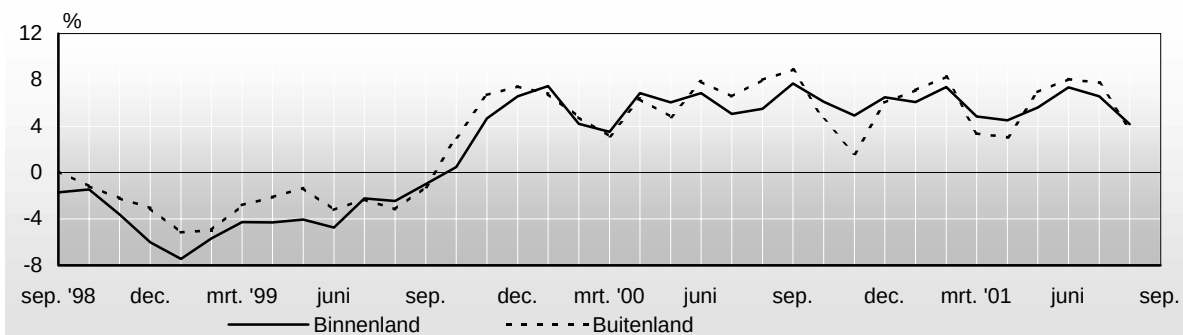
Voor november 2001 tot en met januari 2002 verwachten de producenten in de voedings- en genotmiddelenindustrie dat de bedrijvigheid stabiel blijft bij iets hogere verkoopprijzen.

De ondernemers in de slachterijen en vleesverwerking verwachten dat de bedrijvigheid zich zal herstellen, maar rekenen daarbij wel op iets lagere verkoopprijzen. Producenten in de diervoederindustrie verwachten, zoals gebruikelijk voor de tijd van het jaar, een toename van de bedrijvigheid in combinatie met hogere verkoopprijzen. De zuivelproducenten zien de toekomst minder zonnig in. Zij verwachten een iets lagere bedrijvigheid en lagere verkoopprijzen.

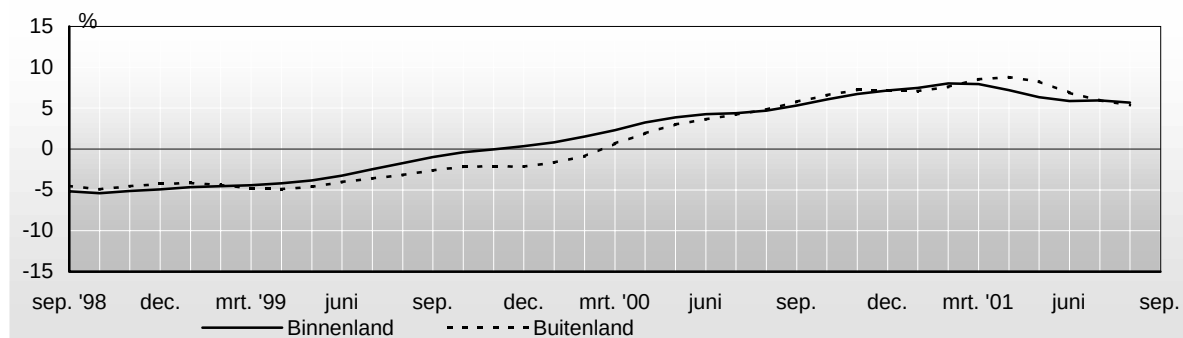
Omzet, afzetprijs en productie

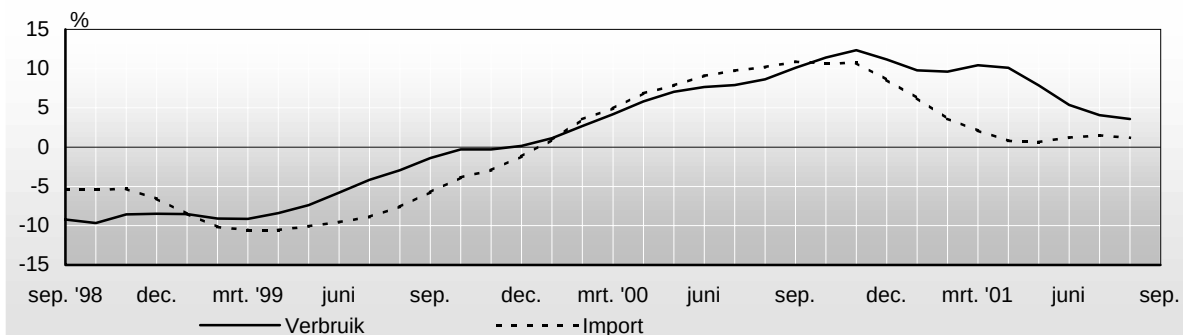
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 2.1

Kerngegevens: Voedings- en genotmiddelenindustrie

Rekengegevens: Voedings- en genotmiddelenindustrie	Eenheid	jaar		kwartaal				maand					Ontwik- keling ¹⁾
		1999	2000	2000		2001		2000		2001			
				3e kw.	4e kw.	2e kw.	3e kw.	aug.	sep.	juli	aug.	sep.	
1995=100													%
Omzet (waarde)		110,6	116,0	116,5	121,2	123,1	121,0	120,4	118,1	122,3	124,5	116,3	-1,5
binnenland		105,1	110,4	109,3	117,1	116,1	113,7	113,4	111,1	114,5	117,2	109,4	-1,6
buitenland		117,5	122,9	125,5	126,3	131,7	130,1	129,2	126,6	131,9	133,6	124,8	-1,4
Afzetprijs		101,6	105,5	106,2	108,7	112,3	112,1	106,2	106,9	111,9	112,1	112,3	5,1
binnenland		100,2	104,4	105,0	107,2	110,0	111,0	105,0	105,6	110,7	111,1	111,0	5,1
buitenland		102,8	106,5	107,3	109,9	114,2	113,1	107,3	108,0	112,9	112,9	113,5	5,1
Verbruiksprijs		98,3	105,8	107,2	111,4	112,2	111,0	107,4	108,2	109,7	111,4	111,9	3,5
import		104,1	112,5	113,5	115,9	112,9	114,9	114,2	113,9	115,3	115,0	114,4	0,4
Productie (volume gemiddelde dag)		104,8	106,9	102,3	115,8	107,0	100,9	99,5	106,9	100,6	99,3	102,8	-3,8
Bruto toegevoegde waarde (bp, volume)		104,7	106,8	106,6	118,7	98,7	.						-2,2
Aantal bedrijven ²⁾	1000	5,2	5,1			4,9							
Uitgesproken faillissementen	1	46	38	9	11	6	15						
Aantal werkdagen	1	256	254	65	63	61	65	23	21	22	23	20	
Energieverbruik	PJ	112	101	23	31	.	.						

¹⁾ Laatst gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatst gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

²⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 2.2

Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Voedings- en genotmiddelenindustrie

	Eenheid	jaar		kwartaal					maand				Gemidd.
		2) 1999	2000	2000		2001			2000		2001		laatste 12 mnd.
				3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	2000 sep.	okt.	2001 sep.	okt.	
Verkoop / orderontvangst t.o.v. vorige maand		15	11	13	5	2	2	4	20	3	5	0	3
binnenlandse markt		6	7	8	8	5	5	8	16	1	7	10	7
buitenlandse markt		23	11	13	0	-3	-2	-1	19	4	1	-9	-2
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		8	4	-2	4	-1	5	-1	1	2	12	4	2
Bezettingsgraad ³⁾	%	85,8	86,4	86,5	86,5	83,8	86,1	85,0					85,4
Productiebelemmeringen ³⁾													
geen	%	85	83	81	79	75	77	83					79
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	5	2	2	3	4	3	3					3
tekort aan arbeid	%	5	6	7	7	3	8	6					6
te geringe productiecapaciteit	%	1	4	3	4	2	4	4					4
overige belemmeringen	%	5	6	7	7	16	8	4					9
Beoordelingen:													
verkoop / orderontvangst		-5	2	0	3	0	-3	-1	2	3	-1	-4	-1
afzet / orderpositie totaal		-7	-2	-5	-2	-5	-9	-6	-4	-2	-7	-10	-6
afzet / orderpositie buitenland		-5	2	3	1	0	-5	-5	4	2	-6	-8	-3
productiecapaciteit		5	0	0	2	2	-5	0					0
voorraden gereed product		6	0	-3	2	5	5	4	-2	-2	5	9	5
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		10	8	9	7	1	3	4					4
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		19	25	33	4	-8	-2	-2					-2
buiten Europese Unie		18	18	28	0	-13	-3	-2					-5
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		23	26	34	3	1	2	1					2
bedrijvigheid komende 3 mnd		16	11	9	3	8	5	6	12	4	6	-3	5
verkoopprijs komende 3 mnd		10	19	17	21	8	9	11	18	14	10	7	12
personeelssterkte komende 6 mnd		3	1	5	-2	6	3	-3					1
toe- of afname personeelssterkte	%	0,0	0,0	0,1	-0,4	-0,5	0,0	.					-0,2

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

Textiel-, kleding- en lederindustrie

In september zijn de omzetresultaten van de textiel-, kleding- en lederindustrie teleurstellend. Vergeleken met september 2000 daalt de waarde van de omzet met bijna 9%. De orderontvangst is ruim 6% lager. Voor de periode november tot en met januari 2002 zal de bedrijvigheid naar verwachting op een voor de tijd van het jaar normaal niveau liggen. Relatief weinig ondernemers uit de branche verwachten een prijsstijging in deze periode.

Kleding- en lederindustrie heeft het moeilijk

Een groot deel van de omzetzak van bijna 9% in september wordt veroorzaakt door de slechte resultaten in de kleding- en lederindustrie. De textielindustrie presteert relatief beter. Een deel van de daling komt doordat september dit jaar een werkdag minder telt. Het volume van de gemiddelde dagomzet daalt met bijna 7%, terwijl het volume van de gemiddelde dagproductie met ruim 1,5% afneemt. Ook de orderontvangsten in september dalen flink. Per saldo met ruim 6%. Vooral uit het buitenland neemt de orderstroom af. Ten opzichte van september 2000 stijgen de afzetprijzen met gemiddeld ruim 2,5%. De importprijzen stijgen met 2%, de verbruiksprijzen met ruim 1,5%.

Geen verdere verslechtering in oktober

Uit de Conjunctuurtest van oktober blijkt dat de binnenlandse orders aantrekken ten opzichte van september. De buitenlandse orderontvangst daalt echter nog steeds licht. Per saldo blijven de orderontvangsten op het niveau van september. Gecorrigeerd voor seizoensinvloeden loopt de index voor de orderpositie op met 0,3 punt tot 96,4. Vergeleken met september zijn de ondernemers veel minder negatief over de orderontvangst. Hetzelfde geldt voor hun beoordeling van de totale orderpositie. Wel maakt men zich meer zorgen over de buitenlandse orderpositie. Het oordeel van de ondernemers over de voorraad gereed product is ongewijzigd.

1. Textielindustrie

De textielindustrie zet in september ruim 5% minder om vergeleken met september 2000. Dit is bijna geheel toe te schrijven aan het feit dat september dit jaar een werkdag minder telde. Het volume van de gemiddelde dagomzet daalt met bijna 1% licht. De waarde van de orderontvangst neemt in september met ruim 1% enigszins toe als gevolg van een stijging van orders uit het buitenland met ruim 2%. De afzetprijzen stijgen met ruim 2,5%.

De Conjunctuurtest van oktober geeft aan dat de waarde van de orderontvangst stabiel blijft ten opzichte van september. De stemming van ondernemers uit deze industrietaak over de orderontvangst in oktober is veel minder negatief dan in september. De seizoensgecorrigeerde index voor de orderpositie stijgt enigszins tot 97,3. Het oordeel over de orderpositie is dan ook duidelijk gunstiger. De bedrijvigheid in de textielindustrie loopt in oktober slechts licht achteruit. De ondernemers beoordelen de voorraad gereed product, gelet op de verwachte afzet, als enigszins te hoog.

2. Kledingindustrie

In de kledingindustrie daalt de omzet in september met bijna 18% vergeleken met september 2000. De binnenlandse omzet daalt met bijna 23% zelfs zeer fors. Ook de waarde van de orderontvangst neemt met een daling van 22% fors af. De buitenlandse orderontvangst daalt met 26% zelfs nog sterker. De afzetprijzen stijgen gemiddeld met bijna 3%.

Uit de Conjunctuurtest blijkt dat de orderontvangst in oktober op hetzelfde niveau ligt als in september. De seizoensgecorrigeerde index voor de orderpositie stijgt in oktober met 1 punt tot 88,1. Zowel over orderontvangst als over orderpositie zijn ondernemers uit de kledingindustrie minder negatief dan in september. De bedrijvigheid blijft in oktober op het niveau van september. De voorraad gereed product in de kledingindustrie is kleiner dan gemiddeld in het afgelopen jaar.

3. Lederindustrie

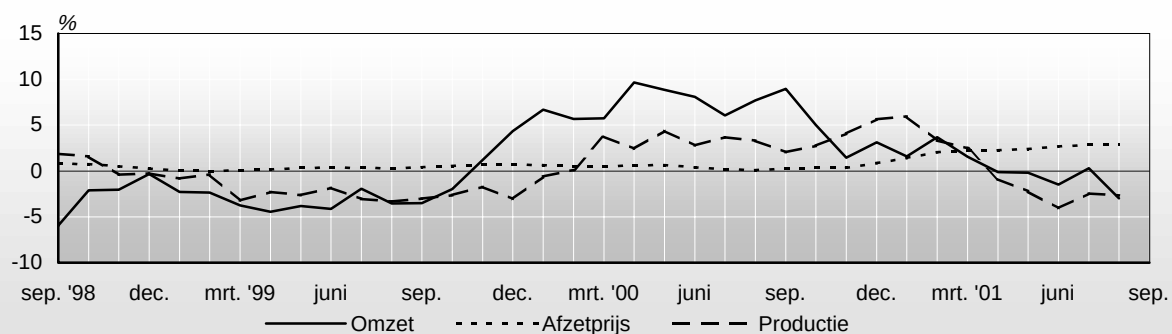
De omzet in de lederindustrie daalt in september met 22% fors. In het binnenland loopt de omzet met ruim 18% terug, de buitenlandse verkopen dalen zelfs met bijna 27%. De orderontvangst daalt in september met bijna 35% dramatisch vergeleken met september 2000. De afzetprijzen stijgen gemiddeld met 3%, de import- en verbruiksprijzen dalen met respectievelijk 0,5% en 0,7% licht.

De Conjunctuurtest geeft aan dat de ontwikkeling van de orderontvangst in oktober onvoldoende stijging laat zien voor de tijd van het jaar. Dit geldt vooral voor de orders uit het buitenland. Toch zijn ondernemers over de orderontvangst minder ontevreden dan in september. Gecorrigeerd voor het seizoen loopt de index voor de werkvoorraad met 5 punten terug naar 103,5. Ondernemers beoordelen de orderpositie als licht verslechterd vergeleken met september. De bedrijvigheid ligt in oktober op gelijk niveau als in september. De voorraad gereed product is aangezuiverd, zodat in oktober minder ondernemers vinden dat de voorraad gereed product te klein is gelet op de verwachte afzet.

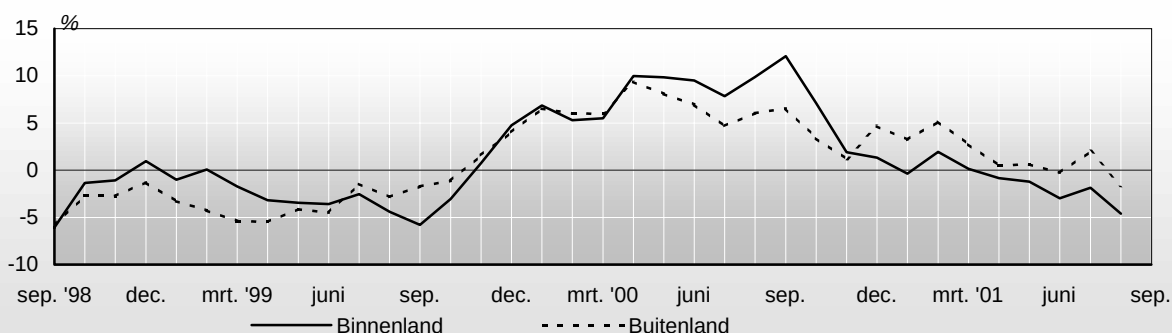
Verwachtingen

Ondernemers in de kledingindustrie verwachten voor de periode november tot en met januari 2002 een toename van de bedrijvigheid en stijging van de verkoopprijzen. In de lederindustrie verwacht men in deze periode dat de bedrijvigheid licht zal toenemen en een groot deel van de industrie verwacht stijgende prijzen. In de textielindustrie voorziet men voor deze periode stabiele bedrijvigheid bij gelijkblijvende prijzen.

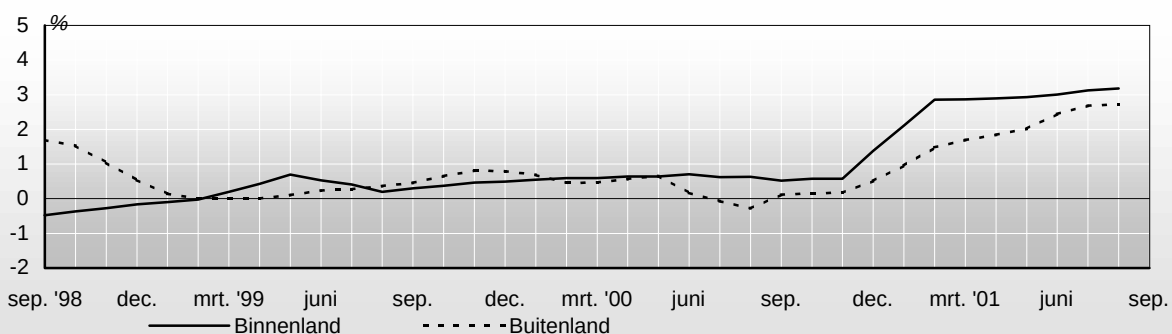
Omzet, afzetprijs en productie

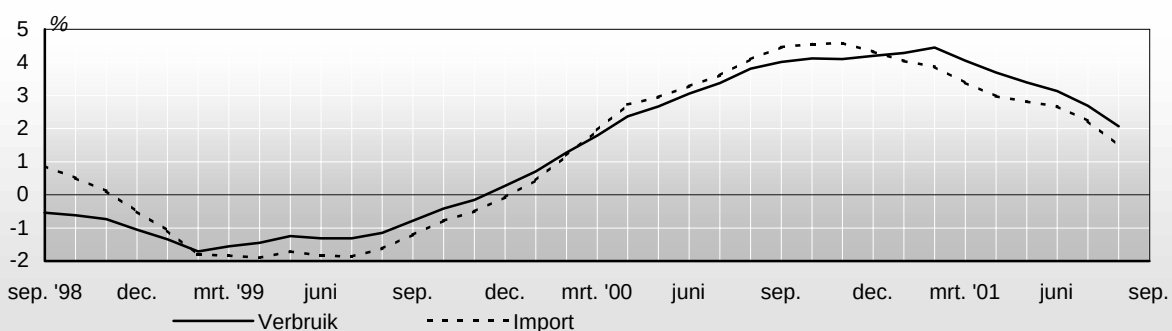
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 3.1

Kerngegevens: Textiel-, kleding-, leder- en schoenindustrie

Relevante gegevens: Textiel-, kleding-, leder- en schoenindustrie	Eenheid	jaar		kwartaal				maand				Ontwik- keling ¹⁾	
		1999	2000	2000		2001		2000		2001			
				3e kw.	4e kw.	2e kw.	3e kw.	aug.	sep.	juli	aug.		sep.
1995=100													%
Omzet (waarde)		105,9	111,8	107,7	110,0	112,5	104,1	99,4	121,3	101,6	100,2	110,5	-8,9
binnenland		105,6	112,3	106,6	109,3	113,1	101,2	96,5	119,7	100,2	96,2	107,3	-10,4
buitenland		106,1	111,5	108,7	110,6	112,1	106,5	101,7	122,6	102,8	103,5	113,2	-7,7
Ontvangen orders (waarde)		108,5	113,5	110,4	107,4	115,9	104,8	100,7	122,7	99,4	100,1	114,8	-6,5
binnenland		108,2	115,5	107,1	112,5	115,6	101,9	96,2	123,4	94,5	99,2	111,9	-9,3
buitenland		108,8	111,9	113,0	103,3	116,2	107,1	104,4	122,3	103,4	100,9	117,1	-4,3
Afzetprijs		101,0	101,4	101,2	101,6	104,0	104,2	101,3	101,3	104,3	104,2	104,0	2,6
binnenland		99,1	99,7	99,7	99,8	102,7	102,9	99,6	99,7	102,9	102,9	102,8	3,2
buitenland		102,3	102,6	102,3	102,8	104,9	105,1	102,4	102,5	105,3	105,2	104,8	2,2
Verbruiksprijs		101,7	104,7	105,4	106,1	107,8	107,5	105,4	105,7	107,8	107,5	107,4	1,6
import		104,4	107,8	108,6	109,4	110,4	110,2	108,7	108,9	110,5	110,1	109,9	1,0
Productie (volume gemiddelde dag)		101,2	104,2	94,5	105,9	108,3	92,0	75,7	113,2	88,3	76,3	111,4	-1,7
Bruto toegevoegde waarde (bp, volume)		101,1	104,2	104,6	104,3	104,5	.						-1,2
Aantal bedrijven ²⁾	1000	3,6	3,4			3,3							
Uitgesproken faillissementen	1	26	40	10	8	7	10						
Aantal werkdagen	1	256	254	65	63	61	65	23	21	22	23	20	
Energieverbruik	PJ	9	9	2	2	.	.						

¹⁾ Laatst gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatst gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

²⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 3.2

Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Textiel-, kleding-, leder- en schoenindustrie

	Eenheid	jaar		kwartaal			maand				Gemidd.		
	²⁾	1999	2000	2000	2001				2000	2001		laatste	
				3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	sep.	okt.	sep.	okt.	12 mnd.
Orderontvangst t.o.v. vorige maand		2	4	3	3	0	0	-5	13	3	-8	2	0
binnenlandse markt		2	3	1	3	-6	0	-1	5	3	-7	5	-1
buitenlandse markt		-2	3	2	-1	3	-1	-11	16	0	-15	-6	-3
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		3	5	3	2	2	1	-4	11	7	0	-1	0
Bezettingsgraad ³⁾	%	84,2	84,6	84,9	83,8	83,6	83,9	82,9					83,6
Productiebelemmeringen ³⁾													
geen	%	83	82	80	80	83	86	83					83
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	8	6	5	8	7	5	7					7
tekort aan arbeid	%	5	6	7	5	5	6	5					5
te geringe productiecapaciteit	%	2	4	5	3	2	1	2					2
overige belemmeringen	%	3	3	3	4	3	2	3					3
Orderpositie	⁴⁾	95,2	98,8	98,5	97,8	97,7	100,3	97,5	98,0	97,4	95,7	95,7	98,2
Beoordelingen:													
orderontvangst		-8	1	-2	2	-3	-6	-14	-4	-2	-20	-10	-6
orderpositie totaal		-8	2	3	4	3	-1	-8	4	1	-16	-10	-1
orderpositie buitenland		-11	0	3	4	5	1	-2	7	5	-5	-12	1
productiecapaciteit		4	-3	-5	4	8	8	9					7
voorraden gereed product		14	16	14	16	12	17	15	13	11	14	16	15
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		6	-2	-5	-6	-1	-7	-5					-5
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		0	0	1	5	0	-7	-9					-3
buiten Europese Unie		1	1	-2	6	-3	-1	-6					-1
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		6	12	10	11	13	1	-2					6
bedrijvigheid komende 3 mnd		7	8	8	6	6	0	10	9	3	4	-4	5
verkoopprijs komende 3 mnd		6	18	18	26	11	6	8	22	18	7	7	12
personeelssterkte komende 6 mnd		2	-2	-2	-3	10	-9	-17					-5
toe- of afname personeelssterkte	%	-0,3	-0,5	-0,9	-0,9	1,9	-1,2	.					0,0

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

⁴⁾ Indices: juni 2000 = 100.

Papier- en grafische industrie

Het volume van de gemiddelde dagproductie is in september 2001 licht afgenomen ten opzichte van september 2000. De omzet neemt licht toe en de afzetprijzen zijn wat sterker gestegen. De bedrijvigheid is van september op oktober zeer fors gestegen. Zowel de orderontvangsten als de orderpositie veranderen weinig. Dit stemt de ondernemers niet gunstig. Ze verwachten voor november tot en met januari 2002 een toename van de bedrijvigheid bij fors dalende afzetprijzen.

Productie licht omlaag in september

Het volume van de gemiddelde dagproductie neemt in september 2001 af met 0,4% ten opzichte van september 2000. De totale omzet komt 0,6% hoger uit. Op de binnenlandse markt ligt de omzet ruim 2% hoger. Op de buitenlandse markt is de omzet echter met ruim 3% afgenomen.

De afzetprijzen nemen met ruim 2% toe, wat vrijwel volledig het gevolg is van de stijging van de prijzen op de binnenlandse markt met ruim 4%. September 2001 kent een werkdag minder dan september 2000. Het volume van de gemiddelde dagomzet komt na werkdagcorrectie ruim 3% hoger uit.

Net als vorige maand dalen de verbruiksprijzen. Deze zijn nu ruim 1% lager dan in september 2000. De daling is mede het gevolg van de ruim 4% lagere importprijzen. De dalende verbruiksprijzen en stijgende afzetprijzen zijn gunstig voor de marges.

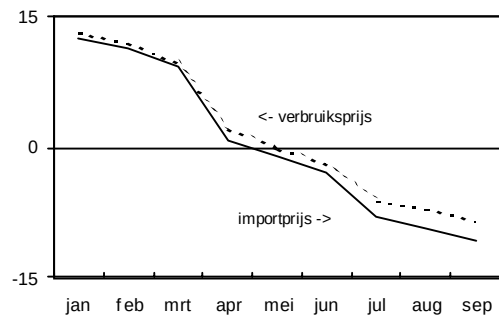
Bedrijvigheid fors hoger

De bedrijvigheid in de papier- en grafische industrie is in oktober 2001 zeer fors gestegen ten opzichte van die in september, zo blijkt uit de Conjunctuurttest. Dit is normaal gelet op de tijd van het jaar, maar gezien de stabiele orderontvangsten en werk in voorraad is dit opmerkelijk. Over de orderontvangsten waren de ondernemers in september al niet te spreken. In oktober is deze ontevredenheid nog groter. De voorraden gereed product nemen licht toe. Het aandeel ondernemers dat de voorraden als te groot beoordeelt, stijgt gecorrigeerd voor seizoenseffecten ook licht.

1. Papierindustrie

In september 2001 is de omzet met ruim 5% afgenomen ten opzichte van die in september 2000. Een lichte afname van de afzetprijzen met 0,3% en een correctie voor de werkdag minder resulteert in een stabiel volume van de gemiddelde dagomzet. De importprijzen dalen verder en zijn al bijna 11% lager dan in september 2000. De totale verbruiksprijs komt mede hierdoor ruim 8% lager uit (zie grafiek). Uit de Conjunctuurttest van oktober 2001 blijkt dat de ondernemers de bedrijvigheid fors hebben verhoogd ten opzichte van de maand ervoor. De orderontvangsten zijn eveneens toegenomen en de ondernemers zijn hierover dan ook minder ontevreden dan in september.

Procentuele jaarmutatatie papierindustrie 2001

De hoeveelheid werk in voorraad is wederom verminderd, maar dit is normaal voor de tijd van het jaar. Het oordeel van de ondernemers is ook in dit geval minder negatief.

2. Grafische industrie

De omzet is in september 2001 bijna 4% hoger dan een jaar eerder. Ook de afzetprijzen zijn gestegen en wel met ruim 4%. Na werkdagcorrectie neemt het volume van de gemiddelde dagomzet met bijna 5% toe.

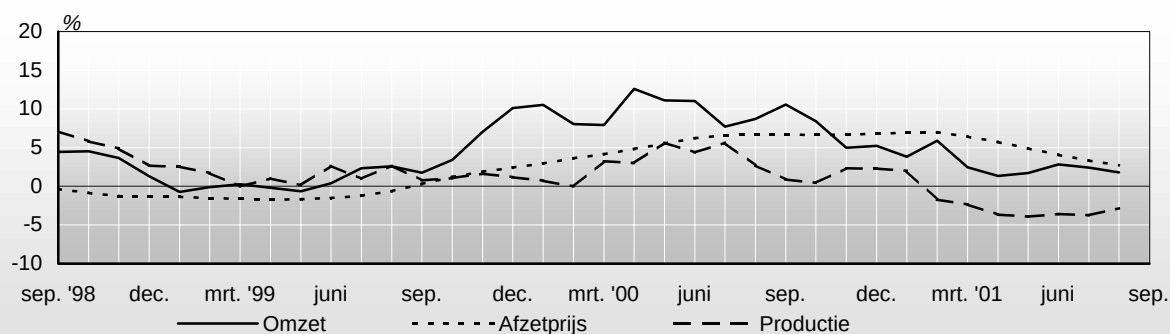
Uit de Conjunctuurttest van oktober 2001 blijkt dat de ondernemers de bedrijvigheid in de grafische industrie zeer fors hebben verhoogd ten opzichte van september. De orderontvangsten zijn stabiel gebleven, hoewel een lichte stijging verwacht mocht worden, gelet op het seizoen. Dit resulteert in een fors verslechterde stemming. De hoeveelheid werk in voorraad is nagenoeg stabiel gebleven, terwijl een afname gelet op het seizoen verwacht mocht worden. Desondanks blijven de ondernemers ontevreden over de orderpositie.

Verwachtingen

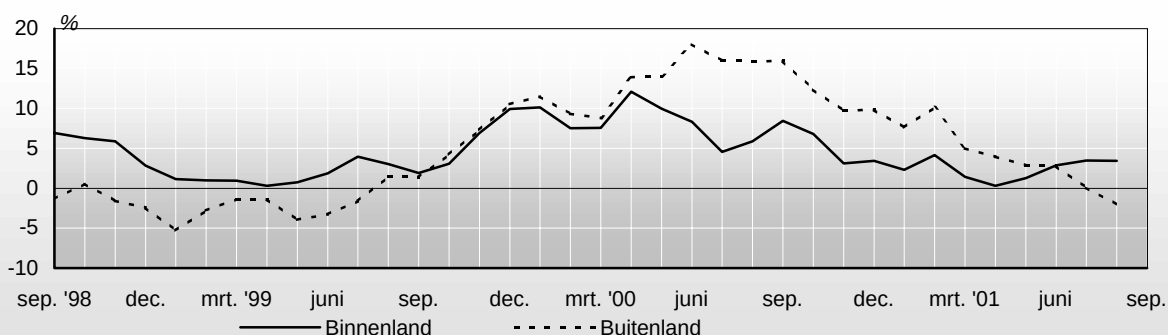
Ondernemers in de papier- en grafische industrie verwachten voor november tot en met januari 2002 een toename in de bedrijvigheid bij fors dalende verkoopprijzen.

In de papierindustrie verwachten de ondernemers een lichte toename van de bedrijvigheid. Dit is opmerkelijk, omdat gelet op het seizoen een afname verwacht mocht worden.

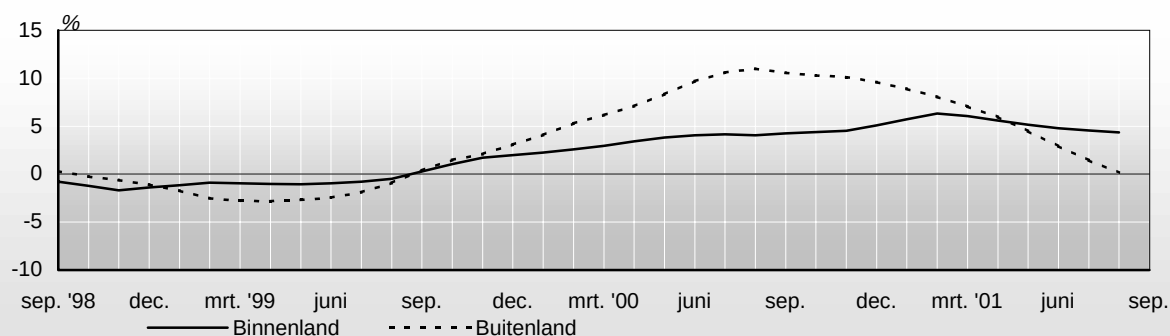
Omzet, afzetprijs en productie

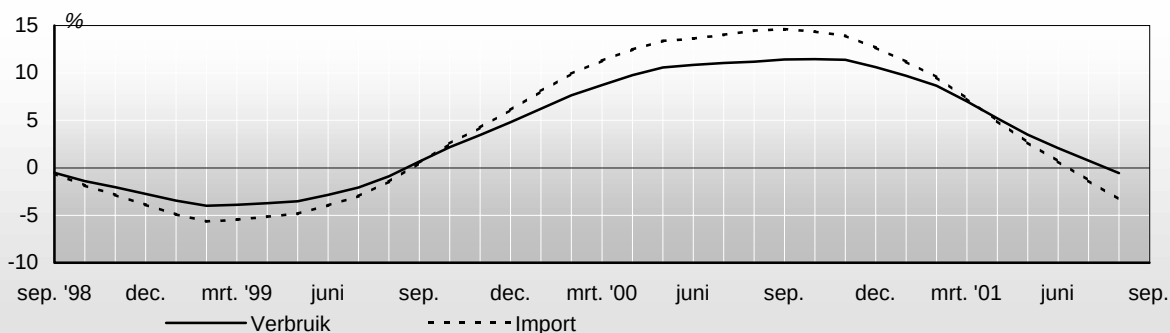
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 4.1

Kerngegevens: Papier- en grafische industrie

Rekeninggegevens. Papier- en grafische industrie	Eenheid	jaar		kwartaal				maand				Ontwik- keling ¹⁾	
		1999	2000	2000		2001		2000		2001			
				3e kw.	4e kw.	2e kw.	3e kw.	aug.	sep.	juli	aug.		sep.
1995=100													%
Omzet (waarde)		113,4	122,3	119,8	131,9	125,0	121,8	117,0	128,9	119,9	115,9	129,7	0,6
binnenland		112,6	119,7	115,7	129,0	122,8	119,6	113,1	126,3	115,4	114,4	128,9	2,1
buitenland		115,6	129,4	130,4	139,7	130,7	127,7	127,4	135,9	131,9	119,7	131,6	-3,1
Ontvangen orders (waarde)		111,2	123,8	121,3	125,6	129,8	120,4	121,8	127,1	119,6	116,8	125,0	-1,7
binnenland		100,4	110,3	106,1	112,6	118,4	105,7	103,8	114,5	105,4	102,6	109,0	-4,8
buitenland		121,8	137,1	136,2	138,5	140,9	135,0	139,5	139,5	133,5	130,8	140,7	0,8
Afzetprijs		95,8	101,2	102,1	103,4	105,3	104,9	102,1	102,4	105,1	104,9	104,8	2,3
binnenland		96,2	99,8	100,1	101,3	104,6	104,5	100,1	100,2	104,5	104,5	104,5	4,3
buitenland		95,1	103,4	105,4	106,9	106,5	105,6	105,3	106,0	106,0	105,5	105,3	-0,7
Verbruiksprijs		91,3	100,7	102,0	104,5	103,1	101,4	102,0	102,4	101,7	101,4	101,2	-1,2
import		90,9	102,7	104,8	107,3	104,0	101,3	104,9	105,4	101,7	101,3	100,9	-4,3
Productie (volume gemiddelde dag)		114,1	117,2	110,3	125,1	119,8	107,2	101,7	122,3	104,0	95,8	121,8	-0,4
Bruto toegevoegde waarde (bp, volume)		114,2	117,3	112,6	124,2	115,9	.						-1,7
Aantal bedrijven ²⁾	1000	7,9	7,4			7,5							
Uitgesproken faillissementen	1	69	62	25	19	23	27						
Aantal werkdagen	1	256	254	65	63	61	65	23	21	22	23	20	
Energieverbruik	PJ	42	44	10	11	.	.						

¹⁾ Laatst gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatst gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

²⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 4.2

Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Papier- en grafische industrie

	Eenheid	jaar		kwartaal					maand				Gemidd.
		1999	2000	2000		2001			2000		2001		laatste 12 mnd.
				3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	sep.	okt.	sep.	okt.	
Orderontvangst t.o.v. vorige maand		10	6	19	-3	-1	1	8	33	25	10	2	-1
binnenlandse markt		11	7	24	5	2	3	12	42	32	24	2	3
buitenlandse markt		8	3	-1	-18	-9	-9	-2	-4	0	-15	-3	-10
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		5	8	7	14	-1	6	8	40	5	40	33	9
Bezettingsgraad ³⁾	%	85,1	85,3	84,8	86,0	86,5	86,9	87,0					86,6
Productiebelemmeringen ³⁾													
geen	%	75	76	77	76	81	72	67					74
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	12	7	4	4	12	16	19					13
tekort aan arbeid	%	7	10	12	12	3	9	12					9
te geringe productiecapaciteit	%	1	2	2	0	0	2	0					1
overige belemmeringen	%	5	5	5	8	4	1	2					4
Orderpositie	⁴⁾	89,5	100,8	102,1	99,9	97,1	97,1	98,1	102,4	102,7	98,2	97,9	97,7
Beoordelingen:													
orderontvangst		-5	-3	1	-9	-13	-15	-15	-2	-7	-21	-32	-15
orderpositie totaal		-6	-1	3	-4	-13	-19	-23	-1	1	-30	-31	-18
orderpositie buitenland		-6	5	10	-10	-17	-22	-24	-7	-8	-27	-28	-20
productiecapaciteit		3	2	2	5	-1	5	8					4
voorraden gereed product		5	1	1	2	3	2	3	1	0	3	4	3
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		10	5	22	1	-12	-6	1					-4
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		-5	5	15	-2	-23	-27	-19					-18
buiten Europese Unie		-4	4	1	6	2	-6	0					1
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		7	11	21	5	-13	-16	-23					-12
bedrijvigheid komende 3 mnd		12	5	25	-15	14	10	30	24	4	23	11	10
verkoopprijs komende 3 mnd		13	20	23	9	-12	-10	0	21	16	-13	-20	-6
personeelssterkte komende 6 mnd		-2	-1	5	1	12	-1	-10					1
toe- of afname personeelssterkte	%	-0,5	-0,1	0,3	0,1	0,8	0,0	.					0,2

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

⁴⁾ Indices: juni 2000=100.

Aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie

Het volume van de gemiddelde dagproductie in de aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie ligt in september 2001 ruim 2% lager dan in september 2000. De orderontvangst zijn afgenomen. Dit heeft vooral te maken met de sterke krimp op de binnenlandse markt. De ondernemers zijn nog steeds somber, maar het pessimisme is tanend. Voor de periode november tot en met januari 2002 verwachten de producenten een gelijkblijvende bedrijvigheid en lagere verkoopprijzen.

Omzet lager

In september 2001 ligt de omzet in de aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie bijna 11% lager dan in september van 2000. Op de binnenlandse markt is de omzet zelfs met bijna 19% gedaald. Op de buitenlandse markt is de omzetsdaling beperkt gebleven tot ruim 6%.

De afzetprijs is in september 2001 ruim 10% lager dan in september 2000, terwijl de verbruiksprijs ongeveer 16% lager ligt. Doordat de verbruiksprijzen in september 2001 sterker afnemen dan de afzetprijzen verbetert de marge.

Het volume van de gemiddelde dagproductie in september 2001 ligt ruim 2% lager dan in september van 2000.

Bedrijvigheid daalt licht

Uit de Conjunctuurtest van oktober blijkt dat de bedrijvigheid in de branche licht is gedaald ten opzichte van die in september. In diezelfde periode is de bedrijvigheid in de kunststofverwerkende industrie bijzonder fors gedaald. In de chemische industrie is sprake van een lichte daling.

Op basis van de seizoengecorrigeerde cijfers is de bedrijvigheid in de branche gedaald. Dit geldt ook voor de bedrijvigheid in de chemische industrie.

Orderontvangst lager

De orderontvangsten van de aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie zijn in oktober 2001 afgenomen ten opzichte van een maand eerder. Oorzaak hiervan is een zeer forse daling van de orderontvangsten op de binnenlandse markt. De orderontvangsten op de buitenlandse markt blijven nagenoeg ongewijzigd.

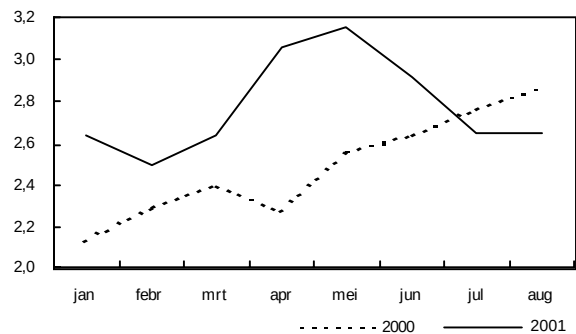
In de kunststofverwerkende industrie is er sprake van een zeer forse afname in de orderontvangsten, terwijl de orderontvangsten slechts licht dalen in de chemische industrie. Overigens is dit laatste gezien de tijd van het jaar een gangbare ontwikkeling.

De ondernemers in de aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie zijn in oktober 2001 weer iets minder ontevreden over hun orderontvangsten dan in september. Toch is de ontevredenheid in de branche de laatste vier maanden groter dan gemiddeld in de laatste 12 maanden.

Export en import ruwe aardolie lager

De exportwaarde van ruwe aardolie en aardolieproducten is in juli en augustus 2001 onder het niveau van diezelfde periode in 2000 terechtgekomen. In augustus 2000 bedroeg deze exportwaarde nog 2,9 miljard gulden, terwijl dit in augustus 2001 is uitgekomen op ruim 2,6 miljard gulden. Ook de hogere importwaarden, die in vrijwel iedere maand in het eerste halfjaar van 2001 zijn gerealiseerd, staan onder druk. Deze waarde bedroeg in juli 2001 ruim 3,3 miljard gulden, terwijl in diezelfde periode een jaar eerder voor ruim 3,7 miljard gulden is ingevoerd. Deze ontwikkelingen zijn voor een belangrijk deel toe te schrijven aan de lagere prijzen van ruwe aardolie op de wereldmarkt.

Uitvoer ruwe aardolie en aardolieproducten in mld gld

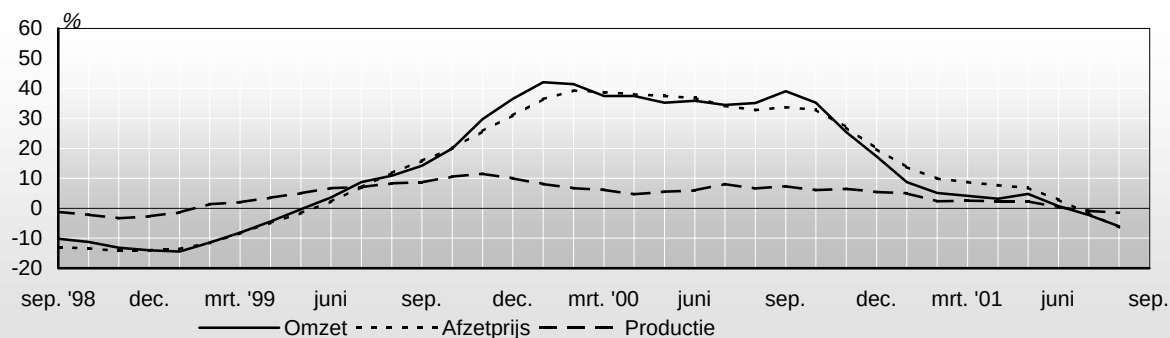
Ontevredenheid over afzet onveranderd

De ontevredenheid over de totale afzet is in oktober niet veranderd ten opzichte van september. Over de buitenlandse afzet zijn de producenten in oktober iets minder ontevreden dan in september. De ontevredenheid bij de producenten in de kunststofverwerkende industrie is net zoals in de vorige maand opnieuw flink toegenomen. Daarentegen zijn de ondernemers in de chemische industrie in oktober minder pessimistisch over de afzet in vergelijking met een maand eerder. Maar ook deze ondernemers zijn in oktober nog steeds minder tevreden over de afzet dan gemiddeld in de laatste 12 maanden.

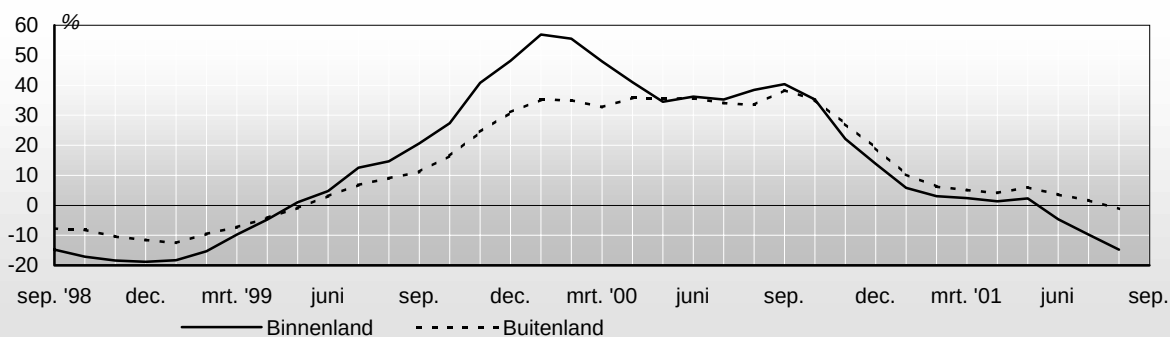
Verwachtingen

Voor de periode november 2001 tot en met januari 2002 verwachten de producenten in de aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie een gelijkblijvende bedrijvigheid en lagere verkoopprijzen. Vooral de ondernemers in de chemische industrie verwachten dat de verkoopprijzen fors omlaag gaan.

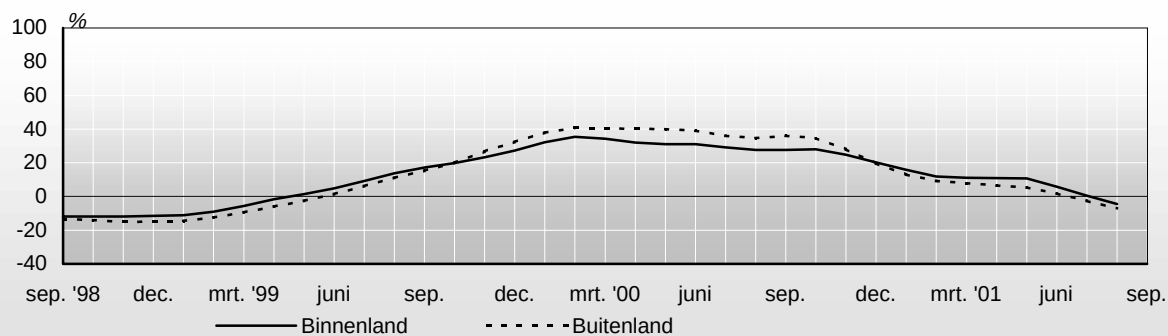
Omzet, afzetprijs en productie

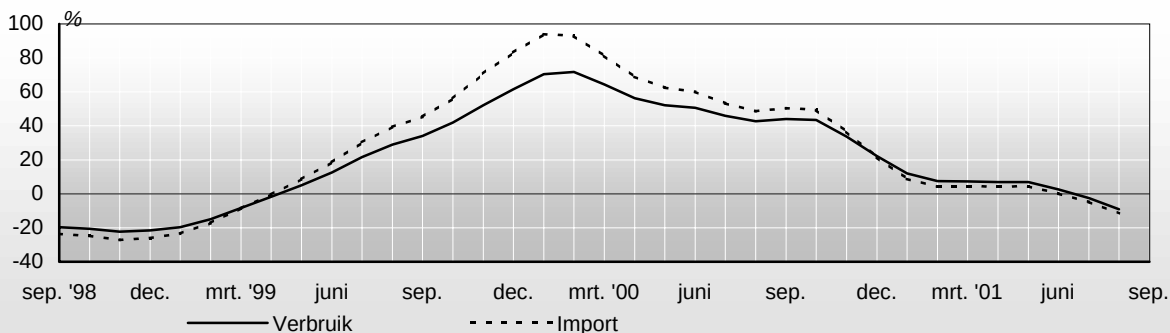
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 5.1

Kerngegevens: Aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie

Reinigingsgevens: Aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie													
	Eenheid	jaar		kwartaal				maand					Ontwik- keling ¹⁾
		1999	2000	2000		2001		2000		2001			
				3e kw.	4e kw.	2e kw.	3e kw.	aug.	sep.	juli	aug.	sep.	
1995=100													%
Omzet (waarde)		120,7	161,2	166,3	171,2	164,0	156,0	164,0	175,5	158,2	153,2	156,7	-10,7
binnenland		121,1	164,6	173,7	173,6	159,9	147,7	173,1	186,1	145,1	147,0	150,9	-18,9
buitenland		120,5	159,6	162,5	170,0	166,1	160,3	159,5	170,2	164,8	156,2	159,7	-6,2
Afzetprijs		104,9	140,3	145,1	150,3	145,9	135,7	143,2	151,7	136,9	134,4	135,9	-10,4
binnenland		108,0	139,7	144,0	150,0	149,2	137,3	141,8	149,2	138,3	136,7	136,9	-8,2
buitenland		103,8	140,5	145,6	150,4	144,7	135,1	143,7	152,5	136,4	133,5	135,5	-11,2
Verbruiksprijs		112,4	166,1	173,0	181,1	168,9	156,9	170,3	183,7	158,7	157,3	154,6	-15,8
import		116,0	180,9	189,2	197,6	179,4	166,9	186,0	203,0	168,8	167,9	164,1	-19,1
Productie (volume gemiddelde dag)		106,3	113,1	111,3	112,8	118,7	109,6	107,5	118,4	106,4	106,5	115,9	-2,1
Bruto toegevoegde waarde (bp, volume)		106,3	113,0	113,3	114,3	119,2	.						4,1
Aantal bedrijven ²⁾	1000	2,2	2,0			2,0							
Uitgesproken faillissementen	1	25	28	6	6	8	8						
Aantal werkdagen	1	256	254	65	63	61	65	23	21	22	23	20	
Energieverbruik	PJ	823	847	219	218	.	.						

¹⁾ Laatst gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatst gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

²⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 5.2

Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Aardolie-, chemische, rubber- en kunststofverwerkende industrie

	Eenheid	jaar		kwartaal					maand				Gemidd. laatste 12 mnd.
		1999	2000	2000		2001			2000		2001		
				3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	sep.	okt.	sep.	okt.	
Orderontvangst t.o.v. vorige maand		7	6	-5	1	5	-8	-9	11	17	3	-13	-6
binnenlandse markt		7	5	-7	-8	5	4	-18	19	27	-6	-33	-9
buitenlandse markt		7	6	-6	4	3	-13	-5	10	14	10	-2	-4
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		5	5	8	1	7	-13	0	8	16	-6	-6	-3
Bezettingsgraad ³⁾	%	84,9	84,9	84,5	85,0	85,6	85,1	84,8					85,1
Productiebelemmeringen ³⁾													
geen	%	83	79	79	83	85	82	76					82
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	8	5	5	4	8	13	19					11
tekort aan arbeid	%	4	6	5	4	3	3	3					3
te geringe productiecapaciteit	%	2	4	3	4	0	0	0					1
overige belemmeringen	%	4	7	8	5	4	2	2					3
Orderpositie	⁴⁾	98,3	100,0	100,1	100,5	100,1	98,2	96,5	100,5	100,4	96,5	95,3	98,4
Beoordelingen:													
orderontvangst		-2	1	0	-1	-5	-12	-15	-1	-2	-16	-12	-9
orderpositie totaal		-3	5	5	7	-1	-11	-12	7	7	-13	-12	-6
orderpositie buitenland		-2	8	10	7	-1	-10	-12	13	10	-13	-10	-6
productiecapaciteit		3	-6	-5	-5	2	5	8					3
voorraden gereed product		4	-3	-1	-3	5	6	7	-1	-3	8	8	5
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		-2	-5	-13	1	-7	-4	-6					-4
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		1	3	4	9	0	-9	-5					-1
buiten Europese Unie		0	5	8	7	2	-6	-11					-2
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		7	13	11	13	2	-5	-1					2
bedrijvigheid komende 3 mnd		6	8	13	5	6	1	6	10	1	-2	2	4
verkoopprijs komende 3 mnd		8	19	16	19	8	-12	-11	18	17	-26	-13	-2
personeelssterkte komende 6 mnd		-12	0	0	1	1	-1	-9					-2
toe- of afname personeelssterkte	%	-1,1	-0,4	-0,3	-0,2	0,3	-0,3	.					-0,1

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

⁴⁾ Indices: juni 2000=100.

Metaal-, elektrotechnische en transportmiddelenindustrie

In het derde kwartaal van 2001 daalt het volume van de gemiddelde dagproductie met ruim 3% en hierdoor resteert voor de eerste negen maanden van dit jaar nog slechts een marginale groei van 0,4%. Hoewel de orderontvangst in oktober niet verder afneemt, doet de bedrijvigheid dit wel. Met de orderontvangst en de orderpositie in oktober zijn de ondernemers niet tevreden. En voor de periode november 2001 tot en met januari 2002 verwachten ze een nog lagere bedrijvigheid.

Productie daalt in derde kwartaal

Net als in de zomermaanden juli en augustus daalt ook in september het volume van de gemiddelde dagproductie van de metaal-, elektrotechnische en transportmiddelenindustrie in vergelijking met dezelfde maand verleden jaar. In september 2001 bedraagt de daling 2,2%. Hiermee komt het volume van de gemiddelde dagproductie in het derde kwartaal 3,4% lager uit dan in het derde kwartaal van vorig jaar. In het eerste kwartaal is nog sprake van een groei van 3,7% maar in het tweede kwartaal is deze al teruggelopen naar een plusje van 0,8%.

In de eerste negen maanden van dit jaar is het volume van de gemiddelde dagproductie met 0,4% nauwelijks groter dan in dezelfde periode van 2000.

Orderontvangst neemt af in september

De waarde van de orderontvangst in deze branche ligt al enkele maanden onder die van de overeenkomstige maand vorig jaar. Ook in september 2001 is de orderontvangst weer lager dan in september 2000. De daling bedraagt bijna 12%. Het is vooral de waarde van de buitenlandse orderontvangst die afneemt, en wel met ruim 17%. Bij de binnenlandse orderontvangst blijft de daling beperkt tot bijna 4%.

Ook omzet daalt in september

De lagere orderontvangst van de afgelopen maanden weerspiegelt zich in september in de omzet. Ten opzichte van september 2000 is de omzet met bijna 10% gedaald. Deze daling doet zich in dezelfde orde van grootte voor op zowel de binnenlandse als de buitenlandse markt.

Ook de totale afzetprijs is iets lager. Gecorrigeerd voor het prijs- en werkdageffect daalt het volume van de gemiddelde dagomzet met ruim 4% in vergelijking met september vorig jaar. Op de binnenlandse markt is de afname van het volume van de gemiddelde dagomzet bijna 6% tegen ruim 3% op de buitenlandse markt.

In het derde kwartaal van dit jaar is de omzet bijna 3,5% lager dan in hetzelfde kwartaal in 2000. Ook het volume van de gemiddelde dagomzet vertoont een afname en wel van bijna 3%. In het eerste en tweede kwartaal van 2001 stijgt het volume van de gemiddelde dagomzet nog met respectievelijk bijna 6% en ruim 4%.

Opmerkelijk is verder nog dat de afzetprijs op de exportmarkten sinds juni duidelijk daalt, terwijl in het binnenland de afzetprijs nauwelijks wijzigt.

Orderontvangst stabiel in oktober

De waarde van de totale orderontvangst is in oktober nagenoeg gelijk aan die van september, zo melden de ondernemers in de Conjunctuurttest. Wel is er een duidelijk verschil in de ontwikkeling van de binnenlandse en de buitenlandse orderontvangst. Die uit het binnenland neemt namelijk iets af, terwijl de buitenlandse orderontvangst gelijk is gebleven. De ondernemers geven aan dat ze met de totale orderontvangst net zo ontevreden zijn als in september.

Bedrijvigheid daalt licht in oktober.

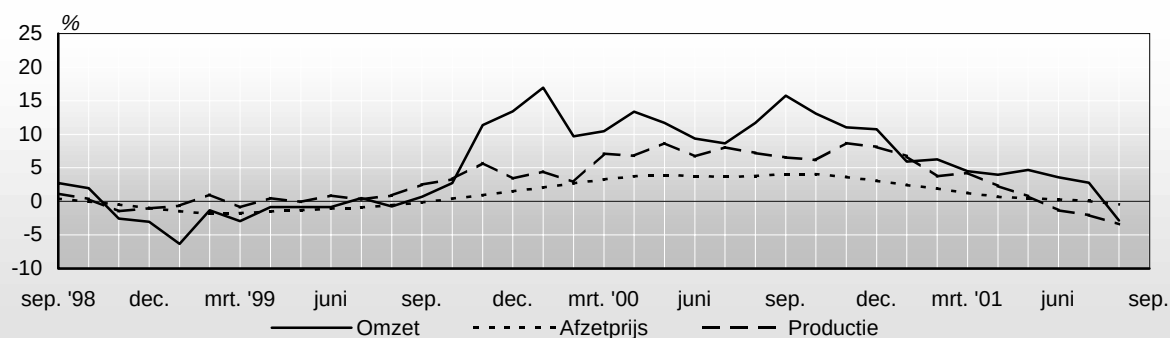
Ondanks de stabilisatie van de waarde van de totale orderontvangst loopt de bedrijvigheid in de branche alweer wat terug. Hierdoor kan de orderpositie zich enigszins herstellen. Toch zijn de ondernemers met de buitenlandse en de totale orderpositie even ontevreden als in september. Daarnaast geven iets meer producenten aan dat ze hun voorraad eindproduct, gelet op de te verwachten afzetontwikkeling, te groot vinden.

Verwachtingen

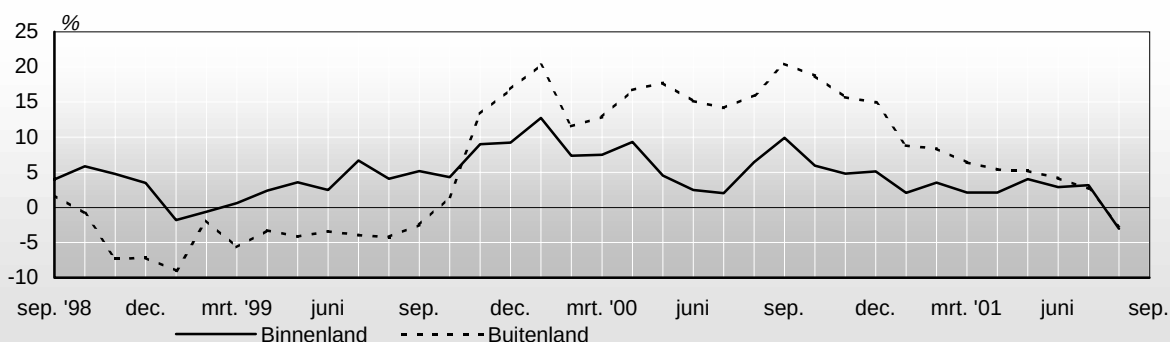
Hoewel de orderontvangst zich in oktober gestabiliseerd heeft, verwachten de ondernemers voor de periode november 2001 tot en met januari 2002 een verdere afname van de bedrijvigheid. De voorziene afname is zelfs enigszins groter dan voor de tijd van het jaar gebruikelijk is. De verwachting van afnemende productie wordt breed gedragen binnen de branche. Alleen de elektrotechnische industrie rekent op een gelijkblijven van de productie. Daarentegen verwacht de kantoormachine- en computerindustrie een zeer forse achteruitgang in de bedrijvigheid.

Ten aanzien van de verkoopprijzen is de eensgezindheid wat minder. Voor de totale branche wordt gerekend op vrijwel stabiele afzetprijzen in de periode november 2001 tot en met januari 2002. Uitschieters op dit item vormen de producenten in de basismetaleindustrie en in de kantoormachine- en computerindustrie. In beide branches verwachten ze dat de afzetprijzen zeer fors zullen afnemen. Optimistischer zijn de fabrikanten in de machine- en apparatenindustrie, die juist een stijging van de afzetprijzen verwachten.

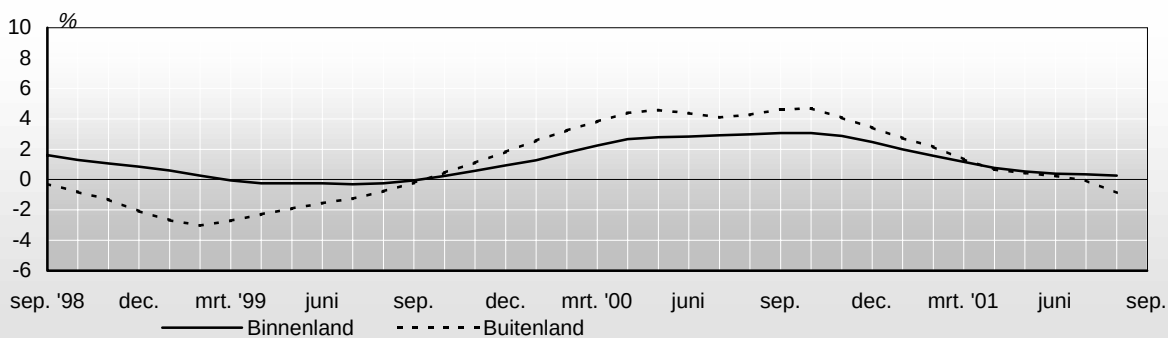
Omzet, afzetprijs en productie

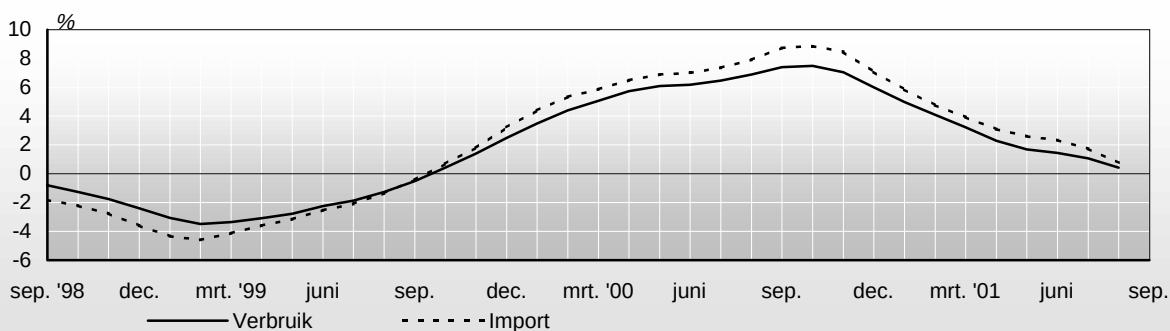
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 6.1

Kerngegevens: Metaal-, elektrotechnische en transportmiddelenindustrie

Relevante gegevens: Metaal-, elektrotechnische en transportmiddelenindustrie	Eenheid	jaar		kwartaal				maand					Ontwik- keling ¹⁾
		1999	2000	2000		2001		2000		2001			
				3e kw.	4e kw.	2e kw.	3e kw.	aug.	sep.	juli	aug.	sep.	
1995=100													%
Omzet (waarde)		126,6	139,8	130,4	160,8	145,5	126,0	123,8	150,5	120,0	122,2	135,9	-9,7
binnenland		132,7	139,2	130,6	154,3	144,7	126,0	119,7	150,0	121,5	121,7	134,7	-10,2
buitenland		122,0	140,3	130,3	165,5	146,1	126,1	126,8	150,9	118,9	122,6	136,7	-9,4
Ontvangen orders (waarde)		124,5	140,0	132,9	153,6	132,9	122,1	132,7	144,6	117,9	121,0	127,4	-11,9
binnenland		125,8	134,4	127,4	143,1	133,6	120,2	127,6	135,1	116,2	114,5	130,1	-3,8
buitenland		123,5	144,3	136,9	161,5	132,4	123,5	136,4	151,6	119,3	125,8	125,4	-17,3
Afzetprijs		102,2	105,8	106,5	106,6	106,4	106,0	106,3	107,0	106,2	105,9	105,9	-1,0
binnenland		103,6	106,3	106,8	106,9	106,8	107,1	106,7	106,9	107,1	107,0	107,1	0,2
buitenland		101,4	105,5	106,3	106,5	106,1	105,4	106,1	107,0	105,6	105,3	105,2	-1,7
Verbruiksprijs		100,4	106,6	107,5	108,8	107,8	108,0	107,5	108,1	108,3	107,8	107,7	-0,3
import		99,7	106,8	107,8	109,6	108,9	108,6	107,9	108,6	109,2	108,5	108,2	-0,3
Productie (volume gemiddelde dag)		112,2	119,9	110,0	126,2	127,8	106,2	100,1	123,6	102,0	95,9	120,8	-2,2
Bruto toegevoegde waarde (bp, volume)		112,1	119,9	114,2	125,7	119,6	.						1,0
Aantal bedrijven ²⁾	1000	17,0	17,3			17,9							
Uitgesproken faillissementen	1	146	176	40	45	38	59						
Aantal werkdagen	1	256	254	65	63	61	65	23	21	22	23	20	
Energieverbruik	PJ	194	194	45	50	.	.						

¹⁾ Laatst gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatst gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

²⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 6.2

Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Metaal-, elektrotechnische- en transportmiddelenindustrie

	Eenheid 2)	jaar		kwartaal					maand				Gemidd. laatste 12 mnd.
		1999	2000	2000		2001			2000		2001		
				3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	sep.	okt.	sep.	okt.	
Orderontvangst t.o.v. vorige maand		4	6	8	3	-2	-2	-12	11	11	-17	-2	-5
binnenlandse markt		3	4	2	1	-2	3	-6	6	8	-4	-8	-2
buitenlandse markt		2	6	9	3	-4	-6	-16	15	11	-23	2	-6
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		2	5	3	3	2	0	-7	8	5	-7	-7	-2
Bezettingsgraad 3)	%	82,4	82,8	83,3	83,1	83,7	83,5	81,6					83,0
Productiebelemmeringen 3)													
geen	%	82	79	75	79	81	82	79					80
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	8	5	4	4	8	10	14					9
tekort aan arbeid	%	6	10	12	11	6	5	4					7
te geringe productiecapaciteit	%	2	2	3	2	2	1	1					2
overige belemmeringen	%	3	4	6	4	3	2	2					3
Orderpositie	4)	97,6	100,5	101,2	100,9	99,9	96,4	92,3	101,2	100,6	90,5	91,1	96,6
Beoordelingen:													
orderontvangst		-8	0	-3	1	-6	-8	-13	-1	0	-18	-17	-8
orderpositie totaal		-1	8	10	8	3	-5	-7	9	9	-12	-14	-2
orderpositie buitenland		0	10	14	9	3	-5	-7	12	12	-10	-12	-2
productiecapaciteit		1	-2	-4	-3	0	4	8					2
voorraden gereed product		3	2	1	4	4	7	7	2	4	7	11	6
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		1	4	4	3	0	2	-4					0
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		0	2	2	1	-3	8	2					2
buiten Europese Unie		0	5	3	8	-2	5	0					3
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		9	17	22	7	2	-5	-8					-1
bedrijvigheid komende 3 mnd		6	10	10	4	7	2	-3	10	4	-9	-11	1
verkoopprijs komende 3 mnd		3	8	5	10	3	2	-1	4	11	-3	-3	3
personeelssterkte komende 6 mnd		2	6	10	3	2	-8	-18					-5
toe- of afname personeelssterkte	%	0,0	0,5	1,3	0,4	0,8	-0,7	.					0,1

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

⁴⁾ Indices: juni 2000=100.

Hout-, bouwmaterialen- en overige industrie

In september daalt, net als in bijna elke voorafgaande maand van 2001, het volume van de gemiddelde dagproductie ten opzichte van dezelfde maand het jaar daarvoor. In oktober wordt de bedrijvigheid fors verhoogd als reactie op de zeer sterke stijging van de orderontvangst. De ontevredenheid over de orderontvangst neemt dan ook af. Maar in zijn algemeenheid is men nog lang niet tevreden met de gang van zaken. Voor november 2001 tot en met januari 2002 verwachten de fabrikanten een gelijkblijvende bedrijvigheid en hogere afzetprijzen.

Productie daalt

Net als in alle voorgaande maanden van dit jaar, met als uitzondering juni, daalt het volume van de gemiddelde dagproductie in september 2001 in vergelijking met de overeenkomstige maand een jaar eerder. In september bedraagt de afname 1,9%. Hiermee komt de daling in het derde kwartaal uit op 2,3%. In het tweede en derde kwartaal was de afname respectievelijk 2,0% en 1,7% ten opzichte van hetzelfde kwartaal vorig jaar.

Ook de omzet is in september gedaald en wel met ruim 4%. De buitenlandse omzet neemt met bijna 8% af en de binnenlandse met ruim 3%. Gecorrigeerd voor een werkdag minder en de prijsstijging van zo'n 3,5% daalt het volume van de gemiddelde dagomzet met bijna 3%. In Nederland blijft de volumeafname beperkt tot ruim anderhalf procent, terwijl dit op de exportmarkten ruim 6,5% is.

Orderontvangst en bedrijvigheid stijgen zeer fors ¹

In oktober neemt de waarde van de totale orderontvangst zeer sterk toe ten opzichte van september. Met name de orderontvangst uit Nederland stijgt zeer flink, maar ook de toename van de orderontvangst uit het buitenland is groot. Ook de bedrijvigheid is in oktober zeer fors toegenomen in vergelijking met september. Hierdoor blijft de orderpositie nagenoeg gelijk. Over de orderpositie, zowel de buitenlandse als de totale, blijven de ondernemers net zo ontevreden als in september. Doordat de orderontvangst zo sterk is toegenomen, is de ontevredenheid van de ondernemers hierover flink afgenomen, maar tevreden zijn ze nog lang niet. Wel zijn ze wat minder ontevreden over de voorraden gereed product.

1. Bouwmaterialenindustrie

In oktober stijgt de orderontvangst uit het binnenland, terwijl die uit het buitenland flink daalt. Per saldo vertoont de totale orderontvangst toch nog een lichte toename ten opzichte van september. Ook de bedrijvigheid stijgt enigszins, maar toch loopt de index van de orderpositie nog 1 indexpunt op tot 86,5. Met deze orderpositie blijven de fabrikanten net zo ontevreden als in september.

Daarentegen zijn ze beter te spreken over de orderontvangst, maar nog lang niet tevreden. Verder melden per saldo wat minder ondernemers dat ze hun voorraad gereed product te groot vinden. Voor november 2001 tot en met januari 2002 verwachten ze een gelijkblijvende bedrijvigheid bij licht hogere afzetprijzen.

2. Timmerindustrie

Ten opzichte van september daalt de totale orderontvangst in oktober. Zowel uit het binnenland als uit het buitenland komen minder orders binnen. Desondanks houden de ondernemers de productie op het niveau van september. Hierdoor daalt de index van de orderpositie met 1 indexpunt tot 102,2. Over de orderontvangst zijn ze net zo ontevreden als in september, terwijl de ontevredenheid over de orderpositie, ondanks de daling, toch afneemt. Daarentegen vinden per saldo weer meer ondernemers hun voorraad gereed product te groot. De verwachting van de producenten voor november 2001 tot en met januari 2002 is een lichte afname van de bedrijvigheid en een forse stijging van de afzetprijzen.

3. Meubelindustrie

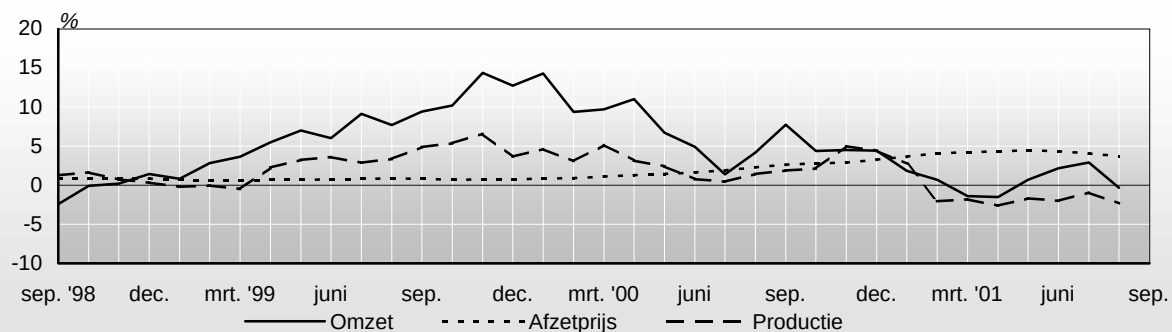
In oktober trekt de orderontvangst uit zowel binnen- als buitenland zeer fors aan ten opzichte van september. De bedrijvigheid wordt dan ook zeer sterk opgevoerd. Dit resulteert in een daling van de orderpositie. Ondanks de daling van de orderpositie zijn de ondernemers hier toch minder ontevreden over dan in september. Ook de ontevredenheid over de orderontvangst is in oktober flink afgenomen. De fabrikanten verwachten in november 2001 tot en met januari 2002 de bedrijvigheid op het huidige niveau te kunnen handhaven. Verder rekenen ze erop hun afzetprijzen flink te kunnen verhogen.

Verwachting

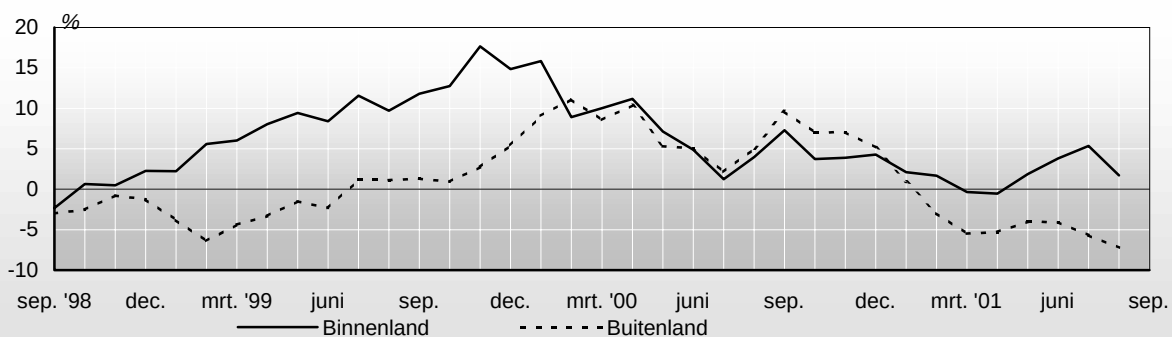
De verwachting van de totale branche voor de periode november 2001 tot en met januari 2002 is dat de bedrijvigheid zich op het huidige peil zal stabiliseren. Daarnaast voorzien de ondernemers dat de afzetprijzen zullen toenemen.

¹ Tenzij anders vermeld is het commentaar over ontwikkelingen in indicatoren vermeld in tabel 7.2 gebaseerd op voor de tijd van het jaar geschoonde uitkomsten. Dit geldt voor de branche en sectoren.

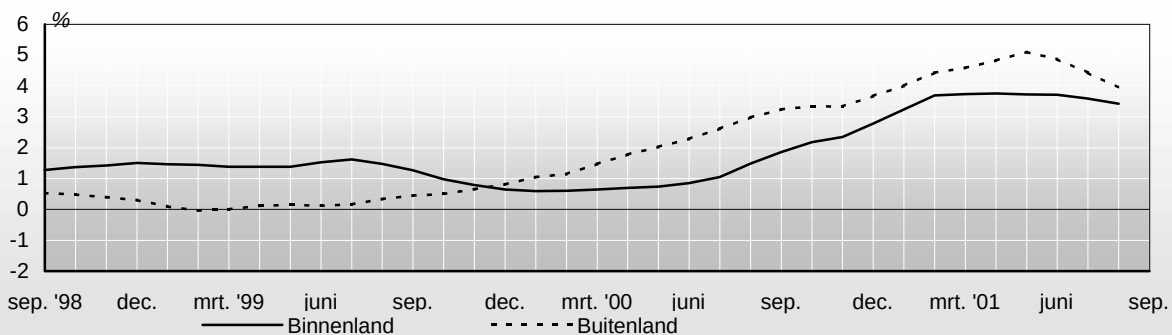
Omzet, afzetprijs en productie

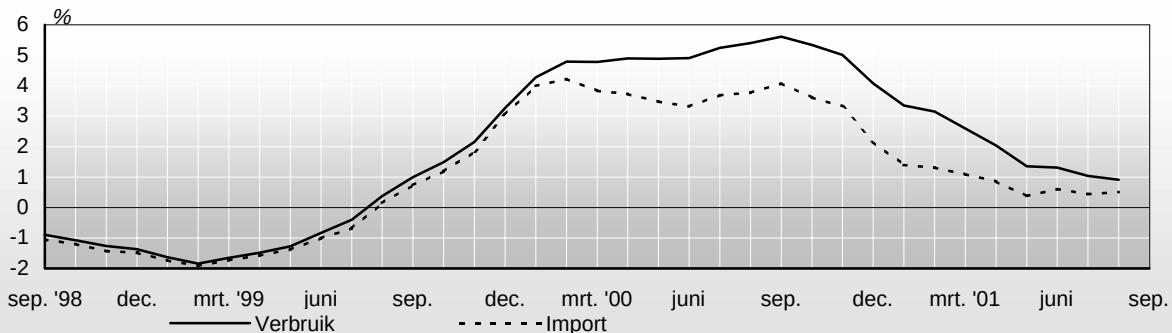
Omzet

Afzetprijs

Verbruiks- en importprijs

Tabel 7.1

Kerngegevens: Hout-, bouwmaterialen- en overige industrie

Kerngegevens: Hout-, bouwmaterialen- en overige industrie													
	Eenheid	jaar		kwartaal				maand				Ontwik- keling ¹⁾	
		1999	2000	2000		2001		2000		2001			
				3e kw.	4e kw.	2e kw.	3e kw.	aug.	sep.	juli	aug.		sep.
1995=100													
Omzet (waarde)		125,1	132,2	120,7	139,9	141,8	119,9	108,5	143,1	115,5	107,1	137,1	-4,2
binnenland		130,3	137,4	123,4	146,5	150,7	124,9	108,5	149,5	119,8	110,5	144,6	-3,3
buitenland		108,2	115,6	111,8	118,7	112,9	103,6	108,5	122,6	101,4	96,4	113,0	-7,8
Afzetprijs		103,0	104,9	105,4	106,0	109,2	109,3	105,5	105,6	109,5	109,2	109,3	3,5
binnenland		105,0	106,4	106,6	107,3	109,9	110,3	106,6	106,8	110,4	110,1	110,2	3,2
buitenland		101,4	103,8	104,5	105,0	108,7	108,6	104,6	104,6	108,7	108,5	108,5	3,7
Verbruiksprijs		102,3	107,5	107,9	108,8	108,5	108,9	108,1	107,9	109,0	108,8	108,9	1,0
import		101,7	105,5	105,6	106,2	105,6	106,1	106,1	105,3	106,2	105,9	106,2	0,8
Productie (volume gemiddelde dag)		110,5	113,8	104,6	120,0	120,4	102,2	91,0	122,4	97,3	89,2	120,1	-1,9
Bruto toegevoegde waarde (bp, volume)		110,5	113,8	106,9	117,7	118,0	.	.	.	.	.	.	-1,7
Aantal bedrijven ²⁾	1000	10,1	10,0	.	.	10,2	.	.	.	.	.	.	.
Uitgesproken faillissementen	1	81	82	15	22	38	30	.	.	.	.	.	.
Aantal werkdagen	1	256	254	65	63	61	65	23	21	22	23	20	.
Energieverbruik	PJ	41	43	9	11	.	.	.	.	.	.	.	.

¹⁾ Laatste gepubliceerde maand t.o.v. vergelijkbare maand voorgaand jaar. Kwartaalcijfers laatste gepubliceerde kwartaal t.o.v. kwartaal voorgaand jaar.

²⁾ Stand per 1 januari.

Tabel 7.2

Conjunctuurtest ¹⁾ gegevens: Hout- en bouwmaterialen- en overige industrie

	Eenheid	jaar		kwartaal					maand				Gemidd.
		1998	1999	2000		2001			2000		2001		laatste 12 mnd.
				3e kw.	4e kw.	1e kw.	2e kw.	3e kw.	sep.	okt.	sep.	okt.	
	²⁾												
Orderontvangst t.o.v. vorige maand		5	5	2	0	-4	-6	-5	3	5	1	24	-2
binnenlandse markt		6	8	8	-2	-2	-5	-5	17	-6	-4	22	-1
buitenlandse markt		6	0	-12	3	-2	-11	-9	-9	29	18	29	-5
Bedrijvigheid t.o.v. vorige maand		6	9	10	14	4	2	-9	23	17	14	26	3
Bezettingsgraad ³⁾	%	86,4	86,0	86,0	85,4	85,8	84,3	82,8					84,6
Productiebelemmeringen ³⁾													
geen	%	76	70	67	72	79	74	77					76
stagnatie a.g.v.													
onvoldoende vraag	%	5	7	8	4	9	16	14					11
tekort aan arbeid	%	11	16	18	16	8	7	7					10
te geringe productiecapaciteit	%	4	4	6	3	1	0	0					1
overige belemmeringen	%	4	3	1	5	3	3	2					3
Orderpositie	⁴⁾	93,1	99,2	100,4	100,6	100,0	96,7	94,4	100,0	100,0	94,7	93,9	97,4
Beoordelingen:													
orderontvangst		-2	1	3	-5	-8	-22	-28	0	-7	-42	-22	-17
orderpositie totaal		1	7	11	4	-3	-14	-25	11	5	-27	-27	-12
orderpositie buitenland		-2	-4	5	-17	-30	-35	-38	0	-2	-38	-34	-33
productiecapaciteit		-3	-7	-4	-7	-2	10	11					3
voorraden gereed product		10	4	0	7	11	12	13	1	5	15	14	12
Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1													
binnenlandse markt		8	13	9	11	2	0	0					3
buitenlandse markt													
binnen Europese Unie		-5	-3	-4	0	-3	-11	0					-4
buiten Europese Unie		-9	1	0	1	-2	-10	0					-3
Verwachting													
buitenlandse afzet komende 3 mnd		7	20	21	38	16	-3	-20					8
bedrijvigheid komende 3 mnd		12	12	18	4	18	4	6	13	6	-1	-9	7
verkoopprijs komende 3 mnd		11	25	19	45	20	6	6	23	36	7	18	18
personeelssterkte komende 6 mnd		3	7	1	10	1	-8	-17					-4
toe- of afname personeelssterkte	%	0,2	0,2	0,0	0,6	0,9	-1,1	.					0,1

¹⁾ De vragen zoals ze in de Conjunctuurtestenquête worden gesteld, zijn te vinden in de alfabetische begrippenlijst.

²⁾ Verschil in percentage toegenomen / groot (+) en afgenomen / klein (-), tenzij anders vermeld.

³⁾ Het kwartaalcijfer heeft betrekking op de laatste maand (verslagmaand) van het betreffende kwartaal.

⁴⁾ Indices: juni 2000=100.

Gepubliceerde artikelen

In de Industriemonitor verschijnen maandelijks één of meer artikelen over de industrie. Onderstaande artikelen zijn reeds gepubliceerd.

Artikel	Auteur(s)	Maand
Ontwikkelingen in de sociale werkvoorziening	Margot de Steur	november 2001
Elektronische netwerken in de industrie 1995-2001	Kees van den Berg Masja van Bommel	oktober 2001
De gevolgen van MKZ voor de slachterijen en vleesverwerking	Margot de Steur	september 2001
Vacatures in de Industrie	Martje Roessingh	april 2001
Innovatie bij groot en klein	Gerhard Meinen	april 2001
Investeringsverwachtingen industrie 2001 en 2001	Petra Brocke	maart 2001
De Nederlandse tabakverwerkende industrie	Margot de Steur	januari 2001
Conjunctuuronderzoek MKB Industriemonitor 2000	Marjolein van Eekelen	november 2000
De invloed van grote buitenlandse ondernemingen in de Nederlandse economie	Bert Diederén	oktober 2000
Bedrijfsafvalstoffen vrijgekomen bij de nijverheid, 1998	René Jolly, Paul Klein	september 2000
Investeringsverwachtingen voor 2000 en 2001	André Meurink	juli 2000
Internet in de Industrie 1995-2000	Kees van den Berg Andries Kuipers	juli 2000
Geheimhouding bij bedrijfsstatistieken van het CBS: Geheimhoudingsmodule 2000	Wim Koopman Ab Mulder	juli 2000
Bouwen en bouwmaterialen	Willem Heijnen	juni 2000
De top vijf van de industrie in 1999	Willem Heijnen	mei 2000
Export, groei en winstgevendheid	Robert Goedegebuure	april 2000
Innovatie en provincie	Hans Langenberg	maart 2000
Investeringsverwachtingen industrie 1999 en 2000	André Meurink	februari 2000
De auto-industrie	Willem Heijnen	januari 2000
Industrie: economie en arbeidsmarkt	Roberto Wekker	december 1999
Uitgaven voor riolering en afvalwaterzuivering, 1985-1999	Egon Dietz Cor van Bruggen	november 1999
Het belang van onderzoek en innovatie voor bedrijfsresultaten	Luuk Klomp George van Leeuwen	oktober 1999
De bouwmaterialenindustrie	Willem Heijnen	augustus 1999
Seizoencorrectie en 'nowcasting' van producentenprijzen 1990-1997	Narly Rambharos	juli 1999
Industriële bedrijfsafvalstoffen, 1984-1996	Paul Klein	juni 1999
Banencreatie bij het Klein-, Midden- en Grootbedrijf	Ron van Dijk Ben van der Eijken Henry Nieuwenhuijsen	juni 1999
Winstgroei bij kleine ondernemingen	Erik Smeets	mei 1999
Hoge investeringen ondanks tanend ondernemersvertrouwen	André Meurink	april 1999
De industrie in 1998: afvlakking na een forse groei in 1997	Willem Heijnen	maart 1999
Het producentenvertrouwen: conjunctuuraanwijzer van de CBS-koersindex?	Roberto Wekker	februari 1999
Meer onderzoek en innovatie in Nederland	Luuk Klomp	januari 1999

Gepubliceerde producttabellen

Hieronder staat een overzicht van in de Industriemonitor opgenomen producttabellen (tabellen x.3).

De producttabellen bevatten een systematische opsomming van de meest recente productgegevens per branche. Verkopen in waarden worden per kwartaal gepubliceerd. De verkopen in hoeveelheden worden jaarlijks opgenomen in de Industriemonitor. Omdat bij publicatie van het meest recente kwartaal de voorgaande kwartalen worden geactualiseerd, kunnen deze cijfers afwijken.

Het nummer van de Industriemonitor wat hieronder vermeld staat, betreft het meest recente exemplaar waarin de productgegevens over de betreffende verslagperiode zijn opgenomen.

Periode	Waarde / hoeveelheid	Industriemonitor
2001	2 ^e kw	november 2001
	1 ^e kw	november 2001
2000	jaar	juli 2001
	jaar	november 2001
	4 ^e kw	augustus 2001
	3 ^e kw	juni 2001
	2 ^e kw	november 2001
	1 ^e kw	november 2001
1999	jaar	juli 2001
	jaar	november 2001
	4 ^e kw	augustus 2001
	3 ^e kw	februari 2001
	2 ^e kw	november 2000
	1 ^e kw	september 2000
1998	jaar	juli 2000
	jaar	juli 2000
	4 ^e kw	juni 2000
	3 ^e kw	februari 2001
	2 ^e kw	november 2000
	1 ^e kw	september 2000
1997	jaar	juli 1999
	jaar	juli 1999
	4 ^e kw	juni 1999
	3 ^e kw	februari 2001
	2 ^e kw	november 2000
	1 ^e kw	september 2000
1996	jaar	september 1998
	jaar	september 1998
	4 ^e kw	april 1997
	3 ^e kw	februari 2000
	2 ^e kw	november 1996
	1 ^e kw	september 1999
1995	jaar	juli 1998
	jaar	juni 1997
	4 ^e kw	juni 1997
	3 ^e kw	februari 1999
	2 ^e kw	november 1997
	1 ^e kw	november 1998
1994	jaar	juli 1998
	jaar	juni 1997
	3 ^e kw	februari 1998
	2 ^e kw	november 1997
	1 ^e kw	september 1997
1993	jaar	juli 1998
	jaar	februari 1997

Informatieservice

Het CBS: betrouwbare informatie voor u

De Nederlandse overheid vindt het belangrijk dat u over betrouwbare en onafhankelijke informatie kunt beschikken. Het Centraal Bureau voor de Statistiek zorgt hier al bijna 100 jaar voor. Het CBS verzamelt, bewerkt en analyseert gegevens over alle aspecten van de Nederlandse samenleving. Hieruit publiceren wij informatie over bijvoorbeeld de Nederlandse economie maar ook over de leefsituatie van de bevolking en over het milieu. Tevens garanderen wij dat individuele gegevens van personen of bedrijven niet zijn af te leiden uit de gepubliceerde cijfers.

Veelzijdige en flexibele dienstverlening

CBS-informatie is voor iedereen toegankelijk. Vooral beleidsmedewerkers, markt- en bedrijfstakanalisten, onderzoekers en studenten maken hier veelvuldig gebruik van. Ook op de CBS-site op Internet is veel informatie te vinden. Hier vindt u StatLline, de voor het publiek toegankelijke databank van het CBS. Deze is gevuld met actuele cijfers, persberichten, tijdreeksen etc. Vraagt u informatie bij ons aan dan verstrekken wij die in de vorm die u wenst: per post, fax, e-mail, diskette of bij eenvoudige inlichtingen telefonisch. Alle informatie kan zowel incidenteel als op basis van een abonnement geleverd worden.

Onze informatie is in principe gratis. Dat houdt in dat telefonische inlichtingen gratis worden verstrekt en dat publicaties gratis toegankelijk zijn bij de CBS-bibliotheken in Voorburg en Heerlen en bij vele openbare en universiteitsbibliotheken. Voor het ontvangen van bijvoorbeeld publicaties of diskette betaalt u slechts de kosten van de informatiedrager en het verzenden. Als de door u gewenste informatie niet direct voorhanden is, kan het CBS maatwerk leveren. U betaalt dan de extra arbeidskosten.

De Infoservice

Het CBS beschikt echter over veel meer, en meer gedetailleerde informatie dan er in een publicatie zoals de Industriemonitor wordt opgenomen. Die informatie is op aanvraag verkrijgbaar bij onze Infoservice. Van de onderwerpen die in de Industriemonitor staan zoals de productie, omzet, prijzen, in- en uitvoer en de conjunctuurtest zijn meer gedetailleerde gegevens beschikbaar voor specifieke branches en bedrijfstakken zoals de zuivelindustrie en de landbouwmachine-industrie. Kortom: voor alles wat u wilt weten over de industrie kunt u bij deze dienst terecht.

Alfabetische begrippenlijst

Bedrijfsinvesteringen in vaste activa

Tot de investeringen in vaste activa worden gerekend de goederen die worden aangeschaft (of in eigen beheer zijn voortgebracht) met het doel ze als kapitaalgoed in het productieproces aan te wenden. In het algemeen gaat het om goederen met een levensduur van meer dan een jaar bijvoorbeeld gebouwen, machines en vervoermiddelen. De toevoeging 'bruto' geeft aan dat de investeringen zowel de vervangings- als uitbreidingsinvesteringen omvatten. Het gaat hier om volumeontwikkelingen, dus gecorrigeerd voor prijsmutaties.

Bruto Binnenlands Product (BBP)

Het BBP is de som van de in het binnenland gevormde toegevoegde waarde inclusief de afschrijvingen. Deze indicator wordt veel gebruikt om de economische groei weer te geven. Bij het samenstellen van deze indicator gebruiken wij gegevens over zowel de productie als de bestedingen. Voor totaal Nederland is alleen de volumeontwikkeling opgenomen, dat wil zeggen voor prijsontwikkelingen.

BBP (mp)

Bruto Binnenlands Product tegen marktprijzen. Dit is inclusief het saldo van de indirecte belastingen en de prijsverlagende subsidies.

BBP (bp)

Bruto Binnenlands Product tegen basisprijzen. Dit is exclusief het saldo van productgebonden indirecte belastingen en de productgebonden prijsverlagende subsidies.

Bruto Toegevoegde Waarde

De bruto toegevoegde waarde is gedefinieerd als de waarde van de productie minus de waarde van het verbruik (inclusief afschrijvingen); het gaat hier om de waarde die wordt toegevoegd aan de goederen (en/of diensten) die in het productieproces worden gebruikt. Tot het verbruik behoren niet de diensten van de ingezette arbeid en kapitaal.

CBS-Koersindex

De CBS-Koersindex geeft de ontwikkeling weer van het gemiddelde koersniveau van gewone aandelen. De index wordt eenmaal per dag berekend op basis van de slotkoersen. In deze berekening worden alle op de beurs genoteerde Nederlandse gewone aandelen betrokken met uitzondering van aandelen van vastgoedfondsen, beleggings- en houdstermaatschappijen. Bij de berekening wordt wel gecorrigeerd voor kapitaalmutaties (bijvoorbeeld emissies), maar niet voor dividenduitkeringen. Het maandcijfer is het rekenkundig gemiddelde van de dagcijfers.

Conjunctuurtest

Elke maand houdt het CBS onder circa 1 700 ondernemingen uit de industrie een conjunctuurenquête. Deze enquête –de Conjunctuurtest– heeft tot doel binnen vier weken na een verslagmaand actuele informatie te verschaffen over de economische ontwikkelingen in de bedrijfstak industrie en de daaronder vallende bedrijfsklassen en -groepen. Het gaat daarbij met name om de richting waarin een aantal conjunctuurindicatoren zoals bedrijvigheid, orderontvangst, voorraden, orderpositie etc. zich van maand op maand ontwikkelt. Met het oog hierop zijn de

vragen eenvoudig gehouden. Er wordt niet naar exacte, kwantitatieve gegevens gevraagd. De cijfermatige presentatie van de resultaten over de vragen met een drieledige antwoordstructuur vindt plaats in de vorm van saldering van de positieve (gestegen; groot) en negatieve (gedaald; klein) antwoorden (in %). De saldi geven informatie over de richting waarin de variabelen zich hebben ontwikkeld. Bij de ontwikkelingsvragen geeft het saldo op zich al direct de richting aan. Bij de beoordelingsvragen, die een momentopname weergeven, is daartoe vergelijking met het saldo van de voorafgaande maand nodig. De gegevens worden verzameld bij bedrijven met minstens 10 werknemers.

Variabele in de tabel in de Industriemonitor met daaronder de vraagstelling op het enquêteformulier van de Conjunctuurtest.

Bedrijvigheid t.o.v. de vorige maand

Het niveau van de productie is, vergeleken met de vorige maand (de invloed van feest- en vakantiedagen buiten beschouwing gelaten): toegenomen / vrijwel gelijk gebleven/ afgenomen.

Beoordeling orderontvangst

De totale orderontvangst¹ in de afgelopen maand beoordelen wij, gelet op de tijd van het jaar, als: groot / normaal / klein.

Beoordeling orderpositie

De orderportefeuille¹ beoordelen wij, gelet op de tijd van het jaar, als: groot / normaal / klein.

Beoordeling productiecapaciteit

De huidige productiecapaciteit achten wij, gelet op de te verwachten afzetontwikkeling, als (te): groot / normaal / klein.

Beoordeling voorraden gereed product

Onze voorraden eindproduct beoordelen wij, gelet op de te verwachten afzetontwikkeling, als (te): groot / normaal / klein.

Bezettingsgraad

De bezettingsgraad² van de beschikbare productie-installaties bedroeg in de verslagmaand ca.%

Concurrentiepositie t.o.v. kw t-1

De concurrentiepositie³ van ons bedrijf is in de afgelopen 3 maanden op de markt: verbeterd / vrijwel gelijk gebleven / verslechterd.

Vervolg van variabele in de tabel in de Industriemonitor met daaronder de vraagstelling op het enquêteformulier van de Conjunctuurtest.

Orderontvangst t.o.v. de vorige maand

De waarde van de orderontvangst¹ is vergeleken met de vorige maand uit het buitenland / uit het binnenland / in totaal: toegenomen / vrijwel gelijk gebleven / afgenomen.

¹ Indien u uitsluitend levert uit voorraad en de orderportefeuille is vrijwel nihil, dan kunt u voor 'orderontvangst' lezen 'omzet / verkopen'. Bij de beoordelingsvragen over de orderportefeuille geeft u vervolgens een oordeel over de huidige afzetontwikkeling van het bedrijf (gunstig = groot; ongunstig = klein).

² Bij incidentele toepassing van een meerploegenstelsel of overwerk, kan de bezettingsgraad meer dan 100% bedragen. Groot onderhoud kan tot een verlaging van de bezettingsgraad leiden.

³ De verhouding van de afzetprijs en / of kwaliteit van uw producten met die van andere aanbieders op de markt.

Orderpositie

Onze totale orderportefeuille⁴ vertegenwoordigt, bij normale werktijden, aan maanden werk ca.. mnd.

Productiebelemmeringen

Onze productie ondervindt thans: a) geen belemmeringen, b) wel belemmeringen als gevolg van onvoldoende vraag / tekort aan arbeidskrachten / te geringe capaciteit van de productie-installaties / andere oorzaken, nl.

Verwachting bedrijvigheid

Vergeleken met de afgelopen maand zal het gemiddelde productieniveau in de komende 3 maanden (de invloed van feest- en vakantiedagen buiten beschouwing gelaten): toenemen / gelijk blijven / afnemen.

Verwachting buitenlandse afzet

De buitenlandse afzet zal in het komende kwartaal: toenemen / vrijwel gelijk blijven / afnemen.

Verwachting personeelssterkte

Onze personeelssterkte zal in het komend halfjaar naar verwachting: toenemen / vrijwel gelijk blijven / afnemen.

Verwachting toe- of afname personeelssterkte

Bij toe- of afnemen (van de personeelssterkte) het percentage vermelden: ca. ...%.

Verwachting verkoopprijs

Onze verkoopprijzen zullen in de komende 3 maanden: stijgen / vrijwel gelijk blijven / dalen.

Producentenvertrouwen

Het producentenvertrouwen is een samengestelde stemmingsindicator opgebouwd uit antwoorden op drie vragen van de Conjunctuurtest industrie. Het betreft hier de vragen over de door de ondernemers te verwachten bedrijvigheid in de komende drie maanden, hun oordeel over de orderpositie en hun oordeel over de voorraden gereed product. Om dit in één kengetal naar buiten toe te kunnen brengen en daarnaast het verloop van de ontwikkeling van de industriële productie zo goed mogelijk te benaderen, wordt eerst het verschil tussen het percentage positieve en negatieve antwoorden zowel voor het seizoen als voor de lange termijn trend gecorrigeerd. Over de afgelopen 15 jaar heeft het CBS per vraag het vooruitlopen op de feitelijke ontwikkelingen gemeten. Op basis van deze gegevens worden de recente uitkomsten gewogen. De hieruit berekende uitkomst (producentenvertrouwen) geeft in één kengetal de stemming onder de ondernemers aan.

Consumentenprijsindex

De consumentenprijsindex heeft betrekking op alle goederen en diensten die huishoudens voor consumptie aanschaffen, excl. de verzekerde medische zorg. Zowel dagelijkse boodschappen als aankopen die minder vaak gedaan worden, zoals auto's en wasmachines horen hiertoe. Ook betalingen aan de overheid voor verleende diensten (schoolgelden, secretarieleges) en zogenaamde consumptiegebonden belastingen zijn in de index opgenomen. De voor deze index gevolgde prijzen zijn de contante prijzen, inclusief BTW.

Consumentenvertrouwen

In het Consumentenconjunctuuronderzoek worden aan 1 000 respondenten vijf vragen gesteld over de algemene

economische situatie en de eigen financiële situatie. Van iedere vraag wordt het saldo van positieve en negatieve antwoorden in procenten van het totaal aantal antwoorden bepaald. Het Consumentenvertrouwen wordt uitgedrukt als het rekenkundig gemiddelde van deze vijf saldi. De minimale waarde is dus -100; de maximale +100.

Economisch klimaat

De ontwikkeling van het economisch klimaat wordt bepaald door twee vragen uit het Consumentenconjunctuuronderzoek over de algemene economische situatie in Nederland.

Koopbereidheid

De ontwikkeling van de koopbereidheid wordt ontleend aan de antwoorden op drie vragen uit het Consumentenconjunctuuronderzoek naar de eigen financiële situatie, waaronder de vraag of de tijd gunstig wordt geacht grote aankopen te doen.

Energieverbruik

De som van aanvoer, winning en voorraadonttrekking, minus de afleveringen van energiedragers. Onder PJ (petajoule= 10^{15} joule) wordt een energiehoeveelheid verstaan die overeenkomt met 31,6 miljoen m³ aardgas.

Faillissementen

Het gaat bij de reeks Faillissementen om alle uitgesproken faillissementen, zowel van natuurlijke als van rechtspersonen. De cijfers worden niet gecorrigeerd voor faillietverklaringen die later ten gevolge van verzet, hoger beroep of cassatie worden vernietigd.

Geregistreeerde werklozen

Onder de geregistreeerde werklozen worden de bij een arbeidsbureau ingeschreven personen verstaan van 15-64 jaar die niet meer dan twaalf uur per week werken, twaalf uur of meer willen werken en daarvoor beschikbaar zijn. Er is niet gecorrigeerd voor seizoensinvloeden.

Gezinsconsumptie

De reeksen van de gezinsconsumptie geven de bestedingen weer van gezinnen. Dit is inclusief de aankopen van buitenlandse toeristen in Nederland en exclusief de aankopen van Nederlanders in het buitenland. De bestedingen betreffen aankopen van voedings- en genotmiddelen, duurzame consumptiegoederen en overige goederen en diensten. Het gaat in de Industriemonitor om volumeontwikkelingen, dus gecorrigeerd voor prijs-mutaties. De maandcijfers van de gezinsconsumptie laten soms grote fluctuaties zien doordat de cijfers niet voor koopdagen en seizoensinvloeden gecorrigeerd zijn. Het is verstandig hier bij de interpretatie van de ontwikkelingen rekening mee te houden.

Invoer van goederen en diensten

De invoer is gewaardeerd tegen cif-prijzen (cost, insurances, freight). Dat wil zeggen inclusief alle vracht- en assurantieprijzen die op het vervoer tot het punt van inkleding in Nederland betrekking hebben en exclusief invoerrechten, accijns op invoer en bijzondere verbruiksbelasting op auto's.

Omzet

Omzet betreft de factuurwaarde van de aan derden verkochte zelfvervaardigde of geassembleerde goederen en opbrengsten van diensten (exclusief: BTW, aan afnemers

⁴ Orderportefeuille excl. Het reeds gerealiseerde deel aan onderhanden werk; incl. eventueel werk verbonden aan het op peil brengen van voorraden.

in rekening gebrachte accijnzen, verbruiksbelastingen, BPM op auto's en statiegelden). De gegevens worden verzameld bij bedrijven met minstens 20 werknemers.

Producentenprijzen industrie

De Statistiek producentenprijzen meet de prijzen die de producent of de importeur in rekening brengt aan de afnemers. De gevolgde prijzen zijn de gemiddelde maandprijzen exclusief BTW, af-fabriek, van de afgezette goederen. Voor de importprijzen is gebruik gemaakt van prijzen op cif-basis (cost, insurance, freight).

Productie-index

De productie-index geeft de volume-ontwikkeling van de bruto toegevoegde waarde tegen basisprijzen weer. De cijfers zijn voor prijsinvloeden gecorrigeerd. Tevens vindt er een correctie plaats voor het aantal werkdagen in de betreffende maand. De cijfers betreffen dus de ontwikkeling van de gemiddelde dagproductie. Er wordt rekening gehouden met continudiensten. Voor de maandelijkse productie-ontwikkelingen zijn ook seizoengecorrigeerde gegevens beschikbaar.

Uitvoer van goederen en diensten

De uitvoer van goederen is gewaardeerd tegen fob-prijzen (free-on-board). Dit is de waarde af-producent, vermeerderd met de handels- en vervoersmarges tot aan de Nederlandse grens. Onder de export zijn de goederen opgenomen die uit het Nederlandse vrije verkeer worden gebracht. Goederen die aan het buitenland zijn verkocht, maar nog niet geleverd, zijn niet als export beschouwd.

Vacatures

Vacatures zijn arbeidsplaatsen waarvoor personeel wordt gezocht dat op korte termijn kan worden geplaatst. Tot en met het derde kwartaal van 1993 is het door het CBS gepubliceerde aantal vacatures van geheel Nederland exclusief die bij de overheid, het onderwijs, sociale werkplaatsen, uitzendbureaus en uitleenbedrijven. Vanaf het vierde kwartaal 1993 zijn alleen de vacatures bij de overheid en het onderwijs nog uitgesloten. Bij het aantal vervulde vacatures worden de vervallen vacatures meegerekend.

Werkdagen

Aantal dagen in de maand verminderd met zaterdagen en zondagen alsmede algemeen erkende feestdagen.

Standaard bedrijfsindeling

In vrijwel alle economische statistieken van het CBS worden de gegevens geordend naar economische activiteit. Dit gebeurt op basis van de standaard bedrijfsindeling. De industrie is onderverdeeld in verschillende bedrijfsklassen. De totale industrie omvat SBI 15 tot en met 37. Hieronder staan de bedrijfsklassen genoemd behorend bij de verschillende branches zoals ze gegroepeerd zijn in de Industriemonitor.

<i>SBI</i>	<i>Rubriek in Industriemonitor</i>
15	<i>Voedings- en genotmiddelenindustrie</i>
16	Voedingsmiddelen- en drankenindustrie Tabakverwerkende industrie
17	<i>Textiel-, kleding- en lederindustrie</i>
18	Textielindustrie
19	Kleding- en bontindustrie Leer-, lederwaren- en schoenindustrie (excl. kleding)
21	<i>Papier- en grafische industrie</i>
22	Papier(waren)- en karton(waren)industrie Uitgeverijen, drukkerijen, reproductie van opgenomen media
23	<i>Aardolie-, chemische-, rubber- en kunststofverwerkende industrie</i>
24	Aardolie-, steenkoolverwerkende industrie
25	Chemische industrie Rubber- en kunststofverwerkende industrie
27	<i>Metaal- elektrotechnische en transportmiddelenindustrie</i>
28	Basismetalaalindustrie
29	Metaalproductenindustrie
30	Machine- en apparatenindustrie
31	Kantoormachine- en computerindustrie
32	Elektrische machines en apparatenindustrie Audio-, video- en telecommunicatie- apparatenindustrie
33	Overige machines en apparatenindustrie (incl. medische apparatuur)
34	Industrie van auto's, aanhangwagens en opleggers
35	Overige transportmiddelenindustrie
20	<i>Hout-, bouwmaterialen en overige industrie</i>
26	Hout-, kurk-, rietwarenindustrie (excl. meubels)
36	Glas-, aardewerk-, cement-, kalkindustrie Meubel- en overige industrie

Andere CBS-publicaties

Statistisch Jaarboek

Dit boek bevat cijfers over alle aspecten van de Nederlandse samenleving: bevolking, inkomen, economie, prijzen, financiële markten, milieu en vele andere onderwerpen. Het verschijnt jaarlijks in januari.

Jaarlijks, 588 blz., f 54,95 / € 24,94.

ISSN 0924-2686. Kengetal A-26.

Statistisch bulletin

Het Statistisch bulletin verschijnt wekelijks met de meest recente uitkomsten van alle statistische onderzoeken van het CBS. Het abonnement omvat tevens het maandelijks Conjunctuurbericht. Hierin wordt de actuele stand van zaken in de Nederlandse economie met behulp van korte en krachtige analyses en grafische presentaties getoond.

Statistisch Bulletin: wekelijks, circa 10 blz.

ISSN 0166-9680. f 145,00 / € 65,80 per jaar.

Tweehonderd jaar statistiek in tijdreeksen

Deze publicatie geeft historische reeksen waarmee de lange termijn ontwikkelingen in ons land in de periode 1800-1999 nauwkeurig kunnen worden gevolgd. Deze historisch-statistische database is een aanrader voor onderzoekers en andere gebruikers van historische tijdreeksen. De publicatie is in december 1999 verschenen.

Eenmalig, f 55,00 / € 24,96.

ISBN 90.6861.175.5, + Cd-rom.

INDEX

Het CBS-magazine met een geheel eigen vormgeving. INDEX geeft vanuit de statistische optiek een brede kijk op de vele economische en sociale aspecten van de samenleving. Veel themanummers met daarnaast een aantal gevarieerde onderwerpen.

Jaarlijks 10 nummers, circa 32 blz., f 189,- / € 85,76 per jaar (incl. verzendkosten).

ISSN 1380-7447. Kengetal A-152.

Samenvattend overzicht van de industrie

Het samenvattend overzicht geeft een overzicht van de belangrijkste variabelen van de afzonderlijke productiestatistiek van bedrijven. De publicatie bevat ook informatie over de verkopen van zelfvervaardigde producten.

Jaarlijks, 76 blz., f 37,50 / € 17,02.

ISSN 0168-5546. Kengetal K-160.

De Nederlandse Economie

Met deze publicatie beoogt het CBS op prettig leesbare en breed en samenhangend overzicht te geven van de economie in Nederland. Behalve financieel-economische ontwikkelingen komen ook de arbeidsmarkt, bevolking, welzijn, milieu en regionale onderwerpen aan de orde.

Door Nederland te spiegelen aan het buitenland, wordt bovendien de internationale positie van ons land belicht.

Jaarlijks, 212 blz., f 28,50 / € 12,93. Kengetal P-19.

ISSN 1386 - 1042.

De digitale economie 2001

Deze nieuwe CBS-publicatie beschrijft de omvang en groei van de binnenlandse ICT-sector. Het gebruik van internet door huishoudens. De activiteiten door het Nederlandse bedrijfsleven op internet en andere elektronische netwerken. Daarnaast worden genoemde ontwikkelingen in Nederland vergeleken met die in de ons omringende landen.

Jaarlijks, 186 blz., f 32,50 / € 14,75. Kengetal P-34.

ISSN 1568-2773.

Maandstatistieken

Het CBS publiceert naast de Industriemonitor nog een aantal andere maandelijks periodieken. Enkele zijn:

- Maandstatistiek Internationale handel
Maandelijks, ca. 30 blz., f 190,00 / € 86,22 per jaar.
ISSN 1384-6981. Kengetal M-11.
- Sociaal-Economische Maandstatistiek
Maandelijks, ca. 80 blz., f 225,00 / € 102,10 per jaar.
ISSN 0168-549X. Kengetal V-4.
- Maandstatistiek van de Prijzen
Maandelijks, ca. 115 blz., f 225,00 / € 102,10 per jaar.
ISSN 0166-9486. Kengetal U-2.
- Maandstatistiek Detailhandel
Maandelijks, ca. 50 blz., f 190,00 / € 86,22 per jaar.
ISSN 1385-0105. Kengetal L-10.
- Maandstatistiek Bouwnijverheid
Maandelijks, ca. 20 blz., f 158,00 / € 71,70 per jaar.
ISSN 0166-9338. Kengetal K-3.
- Financiële Maandstatistiek
Maandelijks, ca. 50 blz., f 190,00 / € 86,22 per jaar.
ISSN 1381-6780, Kengetal O-1.

Teletekst

Conjunctuurinformatie en de meest recente CBS-persberichten staan op pagina 506 en 507 van NOS-Teletekst.

Internet

Het CBS heeft een website. Deze is te bereiken via <http://www.cbs.nl>. De site bevat statistische kerncijfers over de Nederlandse samenleving. Actuele statistische uitkomsten staan in persberichten die kunnen worden gedownload

Voor bestellingen van CBS-publicaties kunt u terecht bij de infoservice, tel. 045 - 570 7070, fax 045 - 570 6268 of e-mail verkoop@cbs.nl, of via de boekhandel. Alle publicaties zijn ter inzage of kunnen in bruikleen worden verkregen in onze bibliotheken. Tevens is in beide vestigingen een boekwinkel waar alle publicaties tegen contante betaling kunnen worden gekocht.